

ИЖТИМОЙ РИВОЖЛАНИШНИНГ ИҚТИСОДИЙ ТАЯНЧИ

Берилаётган кредитлар жойларда аввало, аҳоли бандлигини таъминлашга хизмат қилмоқда. Ўтган даврда тадбиркорлик субъектларига ажратилган сармоялар ҳисобига вилоятда 2498 та янги иш ўринларининг яратилганлиги фикримизнинг далилидир.

► 3-саҳифа

"АЛ-МАҲМУД"НИНГ БУТЛОВЧИ ҚИСМЛАРИ

Ўтган йил якуни бўйича жамоа аҳли автомобил заводида 600 миллион сўмликдан зиёд 8 турдаги бутловчи пластмасса қисмларини етказиб берди. Айни вақтда икки йилдан буён "Матиз" машиналари учун зарур бўлган 8 хилдаги бутловчи қисмлар ана шу тадбиркор корхонасида ишлаб чиқаришмоқда.

► 4-саҳифа

ЗАХИРАДА 12 МИНГДАН ОШИҚ КИТОБ

Яқин-яқинларгача биз "Кўпчилик китоб ўқимай қўйди", деб ёзғирардик. Эндиликда эса катталарнинг ҳам, болаларнинг ҳам кутубхонага, ҳозирги замон атамаси билан айтганда, ахборот-ресурс марказларига қатнови ошди.

► 5-саҳифа

Qishloq hayoti

ISSN 2010-7021

O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy-iqtisodiy gazetasi

www.qishloqhayoti.uz

2009 YIL 22 MAY, JUMA, 63-64 (7526) - son

1974 yil 1 yanvardan chiqa boshlagan
Bahol kellehlgan naxda.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қарорига асосан мамлакатимиз аҳоли пунктлари ўртасида "Республикадаги энг яхши қишлоқ" танлови ўтказилмоқда

ҚИШЛОҚ ТАРАҚҚИЁТИ — ФАРОВОНЛИК АСОСИ

...Яқин-яқингача қишлоқ деганда пахса деворлар, лойсувок, пана-пасткам уйлар, ёгин-сочинда лой бўлиб кетадиган кўчалар, пештахтасида нари борса етти-саккиз хил маҳсулот териб қўйилган кўрмисиз дўкон, челақ кўтарган қиз-жувонлардан иборат манзара кўз ўнгимизда намоён бўлар эди. Бугун бундай тасаввур мутлақо ўзгармоқда. Шаҳар билан бе-малол бўйлаша оладиган қишлоқлар сафи йилдан-йилга кенгайиб бормоқда.

Норин тумани марказидан Марғизор қишлоғига йўл олдик. Улов эгаси марғизорлик экан, қайси хонадонга бора-ётганимизни сўраб, юзи ёришди:

— Танниман, уйиғача элтиб қўяман, ўтириңлар!

— Қишлоқнинг шуниси яхши-да, ҳамма бир-бирини танийди, қўни-қўшничилик, ҳамжиҳатлик, меҳр-оқибат қишлоқда анча кучли, — дейди узоқ йўлдан толиққан ҳамроҳим.

— Бошқа жойларни билмадим-у, лекин Марғизоримизнинг яхши томонлари кўп, — дейди хайдовчи Комилжон ака гурур билан. — Шаҳарликлар хавас қилса арийдиган қишлоқимиз бор. Хали... ўзингиз кўриб, тан берасиз!

Хайдовчи бироз муболага қилмадимикан, дея иккиланамиз. Йўлнинг икки четини ил-лафти тизилган, баҳорнинг ил-лафтидан бўялган турган дов-дарахларни кўриб, дил яйрайди. Аста-секин бир-биридан шинам уйлар кўрنا бошлайди. Дарвозаларнинг бир хил рангда бўялган эътиборимизни тортади.

— Ободонаштириш ишларида бутун қишлоқ аҳли бир ёқадан бош чиқариб қатнашди, — дейди Комилжон ака. — Ҳамма ишни аввало ўз хонадонини кўз кўрса, қувонадиган қилишдан бошлади. Барчанинг уйи, дераза ва дарво-

залари бир хил рангга бўялди. Таъмирлаш ишлари қаторида арча, каштан, гул қўчалари эдик. Хонадоннинг, қишлоғинг обод бўлса, баҳри дилинг очиларкан...

Марғизор қишлоқ фуқаролар йиғини таркибиде бешта маҳалла бўлиб, хонадонлар сони 3 минг 300 дан ортади. Маълумотларга кўра, хонадонларнинг 78 фоизига газ, 90 фоизига ичимлик суви тармоғи кириб борган. Айни пайтда янги қурилган уйларга газ ва сув тармоғини тортиш ишлари давом эттирилмоқда. Кўрғонча ва Кўкмузор маҳалласидаги уч километрлик йўлга шағал тўктирилиб, асфальт ётқизилмоқда.

Қишлоқдаги беш мактаб ва педагогика коллежиде ёшлар давлат таълим стандартлари асосида билим олмоқда. Қишлоқ врачлик пункти яқинда тубдан таъмирланиб, қўшимча бино қурилди. Аҳолига сифатли тиббий хизмат кўрсатиш учун барча қўлайликлар яратилди. Бунда тадбиркор-хотимларнинг ҳиссаси катта бўлди. Қишлоқда бир-бири билан рақобатдош еттига савдо дўкони, тўртта умумий овқатланиш шохбосчаси ишлаб турибди. Рақобат бор жойда хизмат сифати юқори бўлиши табиий, албатта. Мебель ва қандолат маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи кичик корхоналарда йиғирмага яқин ёшлар иш билан таъминланган.

Давлатимиз раҳбарининг алоҳида эътибори билан қишлоқ ҳаётини замонавий ме-зонларга жавоб берадиган даражага кўтариш йўлида олиб борилаётган ислохотлар самарасини юртимиздаги кўп-ла обод ва бир-биридан файзли манзиллар мисолида кўриш мумкин. Жорий йилда қишлоқ аҳли манфаатларини химоя қилиш борасидаги ишлар кўла-ми янада кенгаймоқда.

"Қишлоқ тараққиёти ва фа-

ровонлиги йили" Давлат дастури доирасида қишлоқ жой-лардаги инфратузилма тар-моқлари — уй-жой қурилиши, табиий газ, тоза ичимлик суви, электр энергияси таъминоти, йўлларнинг ҳолати, тўранспорт ва коммуникация хизматлари-ни ривожлантириш тадбирла-ри изчиллик билан амалга оширилмоқда. Айниқса, қишлоқ аҳоли пунктларининг меъморий қиёфасини бугун-ги кун талабларига яраша ўзгартириш масалаларига жиддий ёндашилмоқда.

Бунда Президентимизнинг шу йил 29 январда қабул қилинган "Уй-жой фондиди фойдаланишга тайёр ҳолда топириш шартларида рекон-струкция қилиш ва таъмирлаш бўйича пудрат ишларини кен-гайтиришни рағбатлантириш-га доир қўшимча чора-тадбир-лар тўғрисида"ги қарорига мувофиқ жойларда ихтисос-лашган таъмирлаш-қурилиш ташкилотларининг тузилаёт-гани муҳим омил бўлмоқда.

— Бошпана учун битта том бўлса, бас, бизга бўлаверади, деган замоналар ўтиб кетди, — дейди Денов туманидаги Пис-тамозор қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Фарҳод Исломов. — Хар бир оила дид билан қурилган, шинам уй-жойга эга бўлишга ҳаракат қилмоқда. Шўнинг ўзиде аҳолининг дунё-қарашига ҳамонқон равишда турмуш даражаси ошиб бора-ётганидан далолат беради. Қишлоғимизда қўли гул қурув-чи-усталар кўп. Уларни жалб қилган ҳолда йиғинимиз худ-дида ихтисослаштирилган таъ-мирлаш-қурилиш ташкилоти тузилиши. Бу замонавий лойи-халар асосида уй-жой қуриш-моқчи бўлган ҳамқишлоқлари-мизнинг ишини енгиллатиш, қолаверса, йиғирмага яқин ёшларимизни иш билан таъ-минлаш имконини беради.

(Давоми 5-саҳифада)

Маданий ҳаёт

САНЪАТКОРЛАР КИМЁГАРЛАР ҲУЗУРИДА

Юсуфжон қизик Шакаржонов номли Фарғона вилояти ўзбек мусиқали драма ва комедия театри жамоаси "Фарғонаозот" очик акциядорлик жамияти ишчи-мутахассисларига бир ҳафта да-вомида маданий хизмат кўрсатди.

Шу кунларда корхонанинг "Кимёгар" мада-ният саройи гоят гавжум бўлди. Дастлаб Аб-духалиқ Хурсандовнинг "Кампир толайми, да-дажон" мусиқали комедияси намойиш этилди. Ўта халқчил, кулгили ва юморга бой сахна кўри-нишлари олқишлар билан баҳоланди. Драма-

тург Иномжон Турсунов қаламига мансуб, аср вабоси — гиёҳвандлик ва унинг жамиятимизга келтираётган офатлари, ёшлар ҳаётига солаёт-ган таҳдиди ҳақида ҳикоя қилувчи "Заҳарли томчи" фоҳиявий драмаси ҳам томошабинлар-да катта таассурот қолдирди.

Театр ижодий гуруҳи тайёрлаб келган "Та-бассум оқшоми" мусиқий дам олиш дастурида эса дилрабо қўшиқ ва рақслар, ҳажвий шеър ва миниатюралар ижро этилди. Корхона жамо-аси санъаткорлар томонидан тақдим этиб бо-рилган ана шундай қўнғилочар дастурларни то-моша қилишиб, мириқиб хордик чикардилар.

Музаффар МАМАТКУЛОВ

Фарғона вилояти

ГУЛИСТОН «НИҲОЛЛАР»ГА МУНТАЗИР

Яна санокли кунлардан сўнг Сирдарё вилоятининг Гулистон шаҳрида уч босқичли спорт тизимининг дастлабки — умумтаълим мактаблари ўқувчилари ўртасидаги «Умид ниҳоллари-2009» спорт ўйинлари республика босқичи бошланади.

Вилоятда мамлакатимиз ёшларининг мазкур спорт байрамига қизгин ҳозирлик қўрилди. Қисқа фурсатда жаҳон андозаларига мос равишда бир-бирдан кўкам, меъморий ечимлари бетакор спорт иншоотлари бунёд этилди. Уларнинг орасида айниқса, IV-ТИП лойиҳаси асосида бунёд этилган Гулистон шаҳар болалар спорт мажмуаси алоҳида эътиборга лойик бўлиб, бошқа спорт иншоотларидан ажралиб туради. Мазкур спорт саройининг қурилиш ишлари «Боёвут қурувчиси» МЧЖ бунёдкорлари томонидан амалга оширилган бўлиб, унга Халқ таълими вазирлиги ҳузу-ридаги Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси томонидан жами 3 миллиард сўмга яқин маблағ сарфланган. Ушбу мажмуада ёпиқ сузиш ҳавзаси, спорт зали, футбол, қўл тўпи, баскетбол, мини-футбол майдон-чалари мавжуд бўлиб, бу ерда спортнинг ўндан ортқ тури билан шугул-ланиш учун барча шароитлар яратилган. Шунингдек, иштирокчиларни мусобақалар бўлиб ўтадиган манзилларга етказиш — транспорт масала-ларига ҳам эътибор қаратилган. Шу мақсадда 80 та «Isuzu» автобуси, 15 та «Istana» микроавтобуси ҳамда 5 та «Nexia» русумли енгил автомобиль ҳозирлаб қўйилди.

Сирдарё вилояти

Фуркат ТОШМАТОВ олган суратлар.

Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури — амалда

НУРАЛИ КЕЛАЖАК САРИ

Ёш авлоднинг билим олиши ҳамда касб-хунар ўрганиши учун барча имкониятлар яратилган. Қўркам ўқув юрти керакли жиҳоз ва замонавий касб-уқуналар билан таъминланган.

— Гулобод ижтимоий-иқтисодий касб-хунар коллежи-миз 900 ўринга мўлжалланган. Ушбу даргоҳдаги "Молия", "Банк иши", "Ҳисоблаш машиналари мажмуалари, тизим-лари ва тармоқлари", "ЭХМ программист", "Ҳуқуқшунос-лик", "Бошланғич таълим", "Мақтабдан ва синфдан таш-қари тарбиявий ишлар раҳбари, меҳнат ўқитувчиси", "Тиб-бий ижтимоий ёрдам ташкилотчиси, ҳамшира", "Жисмо-ний тарбия ўқитувчиси" каби йўналишларда 1400 нафар ўқувчи билим олмақда.

Иккита тикувчилик устахонасида Германиянинг "Bernina" тикув машиналари жойлаштирилган ва таълим жараёнида қўлланилмоқда. Бундан ташқари, "Pentium III", "Pentium IV" компьютерлари ҳамда сканер, принтер, факс, нусха кўчирувчи ускуналар билан жиҳозланган информа-тика ва ахборот технологиялари хоналари ҳам мавжуд. Шунингдек, физика, кимё, биология, астрономия ла-боратория хоналари Жанубий Кореядан келтирилган тех-ник воситалар билан жиҳозланган. Коллеждаги 4 та лин-гафон хоналари эса ўқувчиларнинг чет тиллари ўргани-шида қўл келмоқда. Ахборот-ресурс маркази фонди 66 мингта китобни ташкил этади: компьютер, 140 та элект-рон дарслик, барча фанлардан маъруза матнлари мав-жуд. Компьютерлар Интернет тармоғига уланган.

Ўқувчилар замонавий спорт залидан дарс жараёнида ва дарсдан ташқари бўш вақтлариде тўлиқ фойдаланиш-моқда. Спортнинг теннис, баскетбол, волейбол, миллий кураш, шахмат-шашка, футбол, каратэ турлари бўйича тўғрақарлар фаолият кўрсатапти. Узоқ туманлардан ва бошқа вилоятлардан келган ўқувчиларнинг маданий ётоқхона мавжуд бўлиб, унда ўқувчиларнинг маданий хордик чикаришлари учун шарт-шароитлар яратилган.

Коллеж атофиде яшовчи аҳолига компьютер курсла-ридан сабоқ бериш, тикувчилик ишлаб чиқариш устахо-насида бичиш-тиқиш ишларини ўргатиш ҳисобига бод-жетдан ташқари маблағ топиш имконини яратяпти. Маса-лан, жорий йилда компьютер курсларидан 520 минг сўм, тикувчилик ишлаб чиқариш устахонасида 700 минг сўм маблағ топилиди.

Ўқитувчиларимиздан Феруза Нарзикулова, Мавлуда Турсункулова, Сурайё Саидова, Насиба Аминова каби-лар ёшларнинг севимли мураббийларига айланишган. "Банк иш" бўлими ўқувчиси Ситора Шайдуллаева яқка кураш бўйича Республика мусобақасида голиб деб то-пилиб, "Тумарис маликаси" унвонини қўлга киритди.

Нурали РЎЗИЕВ,
Самарқанд туманидаги Гулобод ижтимоий-иқтисодий касб-хунар коллежи директори.

НАМАНГАН ПОЙАБЗАЛЛАРИ ХОРИЖНИКИДАН ҚОЛИШМАЙДИ

Наманган вилоятидаги "Рау-Том" Ўзбекистон—Россия—Афғонистон қўшама корхонасида ишлаб чиқарилаётган пойабзал маҳсулотларига талаб ва эътиёж кўндан-кўн-га ортиб бормоқда. Корхонада асосан қишлоқ ёшлари меҳнат қилаётир.

— Фаолиятимизни 300 минг АҚШ доллари ҳисобидаги чет эл сармоя-си билан бошлаган эдик, — дейди қўшама корхона раҳбари Одижон Муллажонов. — Ушанда бор-йўғи ўттиз нафар ишчи-хизматчи ишлар-ди, холос. Шундай бўлса-да, қисқа вақт ичиде корхонамизда ишлаб чи-қарилаётган маҳсулотлар ўз хари-дорларини топа бошладилар. Шу боис имкониятларимизни чамалаб, қўшимча 400 минг АҚШ доллари

миқдориде сармоя киритишга эриш-дик. Натижада ишлаб чиқариш ри-вожланиши қаторида янги ишчи ўринлари ҳам кўпайди. Ҳозир 160 на-фар ишловчи бор.

— Иш конвейер усулида йўлга қўйилганлигини таъкидлайди йиғув-чеши бошлиғи Одижон Каримов. — Шу боис ишда сифат ва унум бор. Лutfия Нишнова, Машхура Мир-закаримова, Валентина Худойбергенова ва бошқалар ҳамкасбларига иборат

бўлишмоқда.

Ишлаб чиқариш бўлими бошлиғи Мадинахон Юнусовани пиширув чеши ишчилари Хусанбой Рустамов, Хамид-жон Восиевлар даврасида учратдик.

— Бутлов цехида тайёрланган хом маҳсулотлар 130-140 даражадаги иссиқликда мазкур (вулканизация) цехда тайёр пойабзал маҳсулоти холига келтирилади, — дейди у. — Кейин сифат назорати цехига ўтка-зилади. У ерда Муқаддасхон Риска-лиева бошчилигидаги қизларимиз сўнгги ишларни бажаришади. Хул-лас, оддий резина ва унга қўшилган уч-тўрт хил мато ҳамда ўн хил де-таллардан тайёрланаётган оёқ ки-йим конвейер усулида йиғирма икки йўлдан ўтади.

— Бу ерда ишлаётганимга хали кўп вақт бўлгани йўқ, — дейди Санг қиш-

лоғидан қатновчи Гулҳаё Зафарова. — Тўғриси айтганда, ишга кели-шимдан аввал баъзи бир саволлар кўп қийнади. Чунки пойабзал асо-сан резина маҳсулотидан тайёрлан-гани боис, у соғлиғимга зарар ет-казмасмикан? Бунинг устига корхо-на қишлоғимиздан анча олисда бўлса? У ерга ҳар кун қанча олиб иш-лаш осон бўлмайди-ку? Гумонлар асосини экан: иш шароитлари яра-тилган. Дастгоҳда ишлаш учун таж-рибали ишчиларни бириктириб қўйишгани анча қўл келди. Меҳри-жон Эргашева, Муҳаббат Дадабоева ва бошқалар бу борада бизларга устозлик қилишди.

Ишчи-хотимларнинг аксарияти қишлоқлардан қатнашади. Келиб-ке-тиш учун автобус ажратилган. Хар кун тушликка бепул сут, қатиқ ва иссиқ овқат тайёрланади. Ойлик маошлар вақтида бериб борилади. Шу боис Дилобар Ражабова, Гулзода Хайдар-лиева ва бошқалар ўз ишининг моҳир усталари бўлиб етишилган.

— "Анбоил" фирмасининг юздан ортқ савдо дўконлари бор, — дея таъкидлайди афғонистонлик Мухам-мад Амир хожи Ҳабиб. — Бу ерда қалиш ишлаб чиқариш йўлга қўйил-гач, Томскага қатнашга ҳожаат қолма-ди. Негаки, мазкур корхонада тайёр-ланаётган маҳсулотлар жаҳон андо-заларига тўла-тўқис мос тушади. Жорий йил учун 800 минг АҚШ дол-лари ҳисобидаги маҳсулотларга ўзaro савдо-сотик шартномасини имзоладик.

Маъмур МУСУЛМОНОВ,
"Qishloq hayoti" мухбири.

Наманган вилояти

МУАССИСЛАР:

Ўзбекистон Республикаси Агроеанот комплекси таркибидеги ҳамда шу тармоққа дахлдор вазирликлар ва идоралар —

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув ҳўжалиги вазирлиги, "Ергедекзадастр", Табиати Мухозаза қўши Давлат қўмитлари, "Ўздонмахсулот", "Ўзкимёсанот", "Ўзгросуғурта", "Ўзвинсанот-холдинг", "Ўзбекенгилсанот", "Ўзқишлоқхўжаликмашилизинг" компаниялари, "Ўзпахтасанот", "Ўг-мой ва озик-овқат саноти", Ўзбекистон фермер хўжаликлари, "Ўзгросмашсервис", "Ўзгўштсўтсанот" уюмалари, "Агробанк", "Қишлоқ қурилиш банк", Халқ банки, "Гидрометеорология" бош бошқармаси, Агроеанот хотимлари касаба уюмаси Марказий кенгаши, "Ўздавдонинспекция", "Сифат" маркази

Галлаороллик Шомирза Мамадиёров ҳалол ва фидойи меҳнати билан эл ҳурматиға сазовор бўлган инсон эканлиги ҳақида уни билганлардан кўп бор эшитдик. Туман ветеринария бўлими бошлиғи Баҳром Тошпўлатов ва лабораторияси мудир Лутфулла Бекбўтаев билан биргаликда Шомирза фермернинг бугунги ишлари ҳақида суҳбатлашдик.

— Чорвачилик дастурхонларимиз тўқинлиги, ризикимиз бутунлиги, — дейди Баҳром-жон. — Юрбошимизнинг қарорлари билан соҳа янада ривожланибди. Масалан, чорвачилик йўналишидаги фермер ҳўжаликлариимиз сони 11 тага етди. Улар ўз йўлига-ю, аҳоли чорва моллари кўпайганини айтибди. Биргина бутлур ва бурноғи йили кам таъминланган, сарфазанд оилаларга мингта яқин қорамол ҳада этилди.

— Шомирза Мамадиёров доимо "Темир-ни қизғида бос" нақига амал қиладиган кишилардан, — дейди Лутфулла Бекбўтаев. — Чорва моллари хўсусийлаштирилга бошланганда мана шу "Тоза уруғ" ширкатининг ҳам 200 бош қорамоли қиммати савдосида сотилганди.

Чўнтагида ветврачлик дипломи билан оддий механизаторлик қилиб юрган Шомирза хўсусийлаштириш жараёнида 40 бош мол сотиб олди. Бундан қўнғи ҳамкиш-лоқлари "Эссиз-а, 2-3 та машина берадиган пулни беркорга совуриб, қўруқ териларни сотиб олди-я. Ширкатнинг ўнлаб раҳбару мутахассислари, қорвадорлари эгала боқиса олмас-ю, Шомирза нима қиларди?" дейишганди.

Шомирза касбини севган, чорвачилик илmini билган экани, бирортасини ҳам бевақт

лашарди.

Фермер Шомирза Мамадиёров озуқа, чорвачилик ҳақида сўзлар экан, унинг гапларидан омилкорлиги сезилиб турар, ҳақиқий қорвадорга хос фикр юртарди.

— Озуқанинг зўри шу экан, — дейди у. — Айниса, пишиб, долари тўлишган янтоқ калорисси баланд бўларкан. Молни дарвор ялтиратиб, семиртириб юборди. Қиш-ловдан молимини олиб чиқишда жуда қўл

Хозир 80 бош швиц бор. Бу йил яна 20 бош соф зотли бузоқ оламиз. Аслида қўнғи-дагидаги ферма бўлиши учун 100-110 бош насли мол қифоя. Агар уларнинг 35 боши ситир, 10 боши буқа ва 20 боши бир ёшли урғочий бузоқ бўлса, ҳар 6 йилда ситирларни қаритмай, алмаштириш мумкин. Орада туғилган эркак бузоқларни бўрдоқча боқиб, урғочиларини сотсангиз ҳам, қариндош-уруларга, қишлоқдошларга ҳада этсангиз ҳам

Изланиш

салликларга қарши эмлашларни вақтида ўтказамиз. Эътибор берган бўлсангиз, ҳовлига қираверилган авто-тракторлар ўтиш жойига дезобарьер, пидбаллар ўтадиган дарчамиз олдиға дезотўшамалар ўрнатганимиз. Қўни кеча Баҳром ака яна бир нарсани тақдир этиб қолди. Бу йил молхона атрофидаги панжараларни олиб ташлаб, девор билан ўрайсан, дейпти. Турли талаб бу. Молхона ҳовлисиға ўз молларимиз, молбоқарлар ва ҳўжалик хизматчиларидан бошқа ҳеч ким ва ҳеч нараса кирмаслиғи керак. Ҳатто қўшлар, ит-мушқлар, сичқон ва қаламушлар ҳам касаллик ташиши мумкин.

Ишлари ва гапларидан қўриниб турибдики, Шомирза изланувчан, ташаббускор, меҳнатни ҳам, моллар парварлишини ҳам илмий асосда ташкил этувчи мутахассис-фермер. Орауларни ҳам ана экан.

— Насиб этса, сўт ва гўшти қайта ишлайдиган қорхона барпо этмоқчиман, — деди у биз билан хайрлашар экан. — Пишлоқ, қаймоқ, бринза каби маҳсулотлар ишлаб чиқарамиз. Шунингдек, фермаимизни насличлик фермасига айлантириш, сўнғий қочириб пункти ташкил этиш ниятимиз бор. Ҳозирги даромадларим шуларни кўтарди. Келажакда эса бирорта саноат асосида озуқа тайёрлаш технологияси излаймиз. Фақат мен учун эмас, бошқа фермерлар учун гранула ишлаб чиқарадиган қорхона жуда зарур.

Шомирза фермер мана шундай меҳнатдан бахт излайдиган қишлоқ мулкдори экан.

Келдир ЖўРАҚУЛОВ,
"Qishloq hayoti" мухбири.

Жиззах вилояти

МЕҲНАТ КЕЛТИРГАН ШУҲРАТ

Бир неча йил аввал туман мутасаддилари эндигина ўқишни тўғатиб, идорасида иккисодчи вазифасида ишловатган Ибодатхон "Янги ҳаёт" ширкат ҳўжалигидаги энг қоқоқ участкага бригадир этиб тайинлашди. Идора қорғ-қоқоқлари ва ҳисобот ишларига боғланиб қолганиданми, тўғриси, дастлаб бу вазифага қўнғилик қўнғиликми. Боз устига тажрибаси йўқ, дало-да экиш ишлари аллақачон бошлаб қўриб қўриб бўлса-да, бригада далолида ҳали бирорта қўнғи урғочисиданми.

Аҳвол пухта ўрганилган, 60 нафар ишловачининг моддий фаровонлигини яхшилашдан ишни бошлади: уларни меҳнатига яраша рағбатлантириб боришни, тушундириб иссиқ оғват ва вақтида дам олишни таъминлади. Ташлашда ҳовлида ётган дала шийонини таъмирлаб, уйдан телевизор ва бошқа зарур жиҳозлар олиб келиб уни тўлдирди. Таъминоти, ишловчилар яқин орада бундай қўлайликларни қўриш эмас, ҳатто мошини ҳам вақтида олишолмагани. Меҳнатдан сўнг дам олиш, таътилда санаторийларда соғломлаштириш бўйича эса га-пирмаса ҳам бўларди.

Ибодатхон бошчилик қилган бригада аъзолари ўша кезларда сурункасига 11 йил ширкатда эмас, балки Асака туманида ҳам агроном тармоқларининг барчасидан юқори унвондорликка эришиб, давлатга сифатли маҳсулот сотишни ортиғи билан урғочиларни изланувчан бригадир меҳнатлари зое кетмади. 1997 йил ҳўкуматимиз уни "Шуҳрат" медали билан тақдирлади.

Ер билан тиллашгани ва унинг қар қарчи тиллога тенглигини Ибодатхон ўша кезларда қалбига ҳўйлаганди. Қишлоқ ҳўжалиғи соҳасида олиб борилаётган ишловлар шарофати билан уч йил аввал у ҳам 97 гектар майдонни узок муддатга ижарага олиб, "Абдувоҳид ери" фермер ҳўжалиғини ташкил этди.

Баҳорда қишқирнинг "Андижон-36" намини эккандан сўнг ерининг таъбиға қараб ишловни бераверди. Кеч қўзда сочилган бугдой парварлишини, айниса, бир муддат бўлса-да, эътиборсиз қолдирмади. Ишловчиларга қўлай меҳнат шароити яратиб, ҳар бирига 3 гектардан экинни бериб қўйди. Ўзи эса масъулиятли паллада на турмушдошини, на фарзандларини тиндирди: — даладан уйга келишмади ҳисоб.

Самара қўтилганидан-да зиёда ҳисловдорликка эришди имконини берди. Адирдан 55 центнердан бугдой хирмони ва 43 центнердан пахта ҳомашбеси йиғиштирилиб, давлатга сотилди ва шартнома режалари 1,5 ҳиссага ортиди.

— Юқори унвондорликка эришувимизда 40 нафар ҳомаиш аъзоларининг ҳиссаси катта, — дейди мулкдор Ибодатхон Юлдошова. — Айниса, ҳўкуматимиз ўзим каби фермерлар келажакни ўйлаб лизингни ташкил этиши жуда асқотаяпти. Хозир 2 та ҳайдов ва 2 та қўпқ тракторларини ана шу ливинг ҳисобидан олдик. Ерни тўйинтирган, ердан олади, деганлар бекиз эмас экан. Фермернинг ҳалол меҳнати эл-юрт на-зарига тушди. Ҳўкуматимиз ўтган йили уни "Фидокорона меҳнатлари учун" ордени билан тақдирлади.

А.ҲАҚБЕРДИЕВ

Андижон вилояти

Ишнинг ўзиниям, кўзиниям билади

қўқим қилмади. Лекин ўша қўққ бош молнинг 31 боши соф зот бўлиб, 9 таси жайдари билан дурагайлашган гунажинлар экани бироз қўйинчилик туғдирди. Ахир уларни соф зотга айлантириш учун яна уч авлод бузоқлар олиши керак эди-да. Ота-боболаримиз "Чорвачилик — ўн йилда, дехқончилик — бир йилда" деганларининг маънисини ҳам шу!

Мана, ҳозир 80 та швиц зотли, 40 бош маҳсулдор, танланган жайдари ситирлар билан дурагайлаштирилган гунажинларга эга. Булар ҳам яна икки авлод алмашгач, швицларга айланади. Ўшанда унинг фермаси насличлик фермаси бўлади...

Ана шундай қизик ҳангома билан Шомирза фермасига етиб қолибмиз. Усти ёпик узун молхона ёнида тракторга тақилган ҳашак майдалағич ишлаб турар, 2-3 нафар йигит унга макжаҳўхори пояси ва янтоқ таш-

келди. Бултур ёз бўйи 200 тоннадан зиёда беда сенажи бостириб, иккита гарамимизнинг ҳар бирига 150 тоннадан сомон ва беда пичанини аралаш гарамлагандик. 100 тоннача янтоқ бостиригандик. Мана қўриб турибсиз, қўқамга молларни тугал олиб чиқдик. Энди бугеи яна қиш ташвиши...

Ветврач билан мудир моллар ҳолатини қўрғани молхона ичкарисига йўл олишди. Ҳовлидаги қорвоҳонада Шомирза билан суҳбатимиз янада қўр олди.

— Фермани шакллантириб бўлдик, — деди у. — Энди молларни кўпайтириш, соғлом саклаш, наслини бузмаслик керак. Бизга мана шу швиц зотли моллар маъқул. Табиий шароитимизга аллақачон мослашган, маҳсулдор. Яхши боқсангиз, 450 килограммгача гўшт беради, сўт маҳсулдорлиғи ҳам 20 литрдан кам эмас.

бўлаверади.

Шомирзанинг ўзи айтмади-ю, қишлоқдошлари, ҳамкасблари унинг хайру саховатлари ҳақида сўзлаб беришди. Сўнғи уч йил давомида эҳтиёжманд қишлоқдошларига 7 бош бузоқли ситир совға қилибди, 12 бош дурагай новвос ва гунажинлар сотибди. Ўзининг касби ветврач бўлгани учун фермасида қочириб пункти ташкил этиб, аҳоли молларини швиц зотлилар билан қочириб бераётган экан.

— Ҳозиргача 13 хонадон ситирларини беш авлод урғичиб, соф швицларга айлантириб бердик. Уларнинг парварлишини, озиклантириш ва эмлашларини ҳам назорат қилиб тураимиз, — дейди фермер.

— Молларингиз касалланмаптими?

— Ўзим ветврач бўлсам... Қолаверса, Баҳром ака ва Лутфуллахонларга суянамиз. Ка-

ҚИШЛОҚДА ТАРАҚҚИЁТ ВА ФАРОВОНЛИКНИ ТАЪМИНЛОВЧИ КҲЧ

Чорвачилик

СУРАТДА: вилоят "Ем бирлашмаси" раисининг ўринбосари Қодир Холмуродов (ўртада) Кармана тумани "Ем бирлашмаси" масъулияти чекланган жамияти ходимлари билан навбатдаги ишлар ҳусусида суҳбатлашмоқда.

Озуқа таъминоти яхшиланди

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Шахсий ёрдамчи, дехқон ва фермер ҳўжаликларида чорва моллар кўпайтиришни рағбатлантиришни кўчатириш ҳамда чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори асосида ташкил этилган Навоий вилояти "Ем бирлашмаси" аҳоли ва фермерлар тасарруфидидаги чорва молларини сифатли озуқа маҳсулотлари билан таъминламоқда. Ўтган даврда туман ва шаҳарларда бирлашмага қарашли 7 та масъулияти чекланган жамиятлар очилиб, улар қўшида 64 та ихтисослашган шохобчалар фаолияти йўлга қўйилди. Бирлашманинг Хатирчи, Қонимех, Навбахор ва Кармана туманларида жойлашган шохобчаларидаги ишлар ҳар жиҳатдан намунали ташкил этилган.

Полвон ИНОМОВ

Навоий вилояти

«Бунёд» бунёдкорлари

— Фаолиятимизни чорвачилик билан бошлаган эдик, — дейди Чўст туманидаги "Бунёд" фермер ҳўжалиғи бошлиғи Тожиаҳмад Пардаев. — Шу боис беда экишни қанда қилмаймиз. Сабаби, у чорва ҳайвонлари учун тўйинимли озуқа, шунингдек, тупроқ унвондорлигини оширади.

Ўтган даврда фермер ҳўжалиғи ҳар жиҳатдан ривожланди. Айни қўнларда 26 бош қорамол, 60 бош қўй, 100 дан товуқ парвариланмоқда. Яқин қўнлар ичида паррандалар сони яна 200 тага қўнади.

Фермер ҳўжалиғи аъзолари нафақат чорвачилик ёки паррандачилик йўналишларида, балки дехқончилик соҳасида ҳам яхши натижаларга эришмоқда.

— Қўзда 17 гектар майдонга галла уруғи сепилганди. Бир текис униб чиққан майсалар вақтида озиклантирилди. Оби-тобида суғорилиб, бегона ўтлардан тозаланди. Мана, қўнларинг меҳнат, сарфланган ҳаракатлар самарасини қўрсатмоқда, — дейди фермер. — Айни дамда 5,3 гектар майдонда пахтанинг истикболли "Наманган-34" нави экилган. Агротехника қўдалариға риюа этилган боис гўза ниҳоллари бараҳ ривожланмоқда.

Маъмур МУСУЛМОНОВ

Наманган вилояти

Биомаҳсулот — ўсимлик ҳимоячиси

Ўсимликлар зарарқўндаларига қарши курашишда Беруний туманида биологик усулдан фойдаланишга катта аҳамият берилмоқда.

Биолабораториялар сони йил сайин кўпаймоқда, фаолияти яхшиланмоқда. Амалдаги йилнинг ўзида Бийбозор овулида янги биолаборатория ишга туширилиб, уларнинг сони 9 тага етди. Бу ўринларда биомаҳсулотлар, зарур асбоб-анжомлар етарли бўлиши ҳамда малакали кадрлар иш олиб бораётгани боис 3,5 минг гектардаги қўзғи бугдойзорларнинг зарарқўндалардан ҳимоя қилинишига эришилди. Биолаборатория ходимлари эндиликда бу йил экилган 13 минг гектар майдондаги гўзаларни зарарқўндалардан ҳимоя қилишга пухта ҳозирлик қўриб қўйишди.

Абдурахмон ИСКАНДАРОВ,

Қорақалпоғистон Республикаси

Қамаши туманидаги "Зухра" фермер ҳўжалиғи аъзолари 56,5 гектар майдонда дехқончилик қилмоқдалар. Шунинг 38 гектари суви ёрлар бўлиб, 18 гектари лалми майдонлардан иборат. Бу йилги тўл мавсумида ҳўжалик қўй-қўзларни сони юз бошдан ошди. 42 бош қорамолнинг 8 боши маҳаллий зотли говмушлар бўлиб, уларнинг ҳар биридан қўнига 18 литрча сўт соғиб олинмоқда.

ДАРОМАД меҳнату изланишда

Олтинтепа қишлоғида Иброҳим Муродов раҳбарлигидаги фермер ҳўжалиғи жамоаси жорий йилда икки минг бош парранда боқиларига товуқхона ташкил этишди. Шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида Қамаши шаҳридаги "Файз" дехқон бозорига шартнома асосида қарийб 2,5 миллион сўмлик, "Зилола" болалар боччасига 200 минг сўмлик, 4-мехрибонлик уйига 250 минг сўмлик сўт ва сўт маҳсулотлари етказиб берилди.

— Даромад изланиш ва меҳнатда, — дейди фермер. — Режаларимиз кўп. Насиб бўлса, қайта ишлашни йўлга қўймоқчимиз. Бу фойда икки ҳисса қўпайиши демек. Шунингдек, бу янги иш ўринлари яратиш — манфаатдорлик ошишига омил бўлади.

Хусан ТЕМИРОВ

Қашқадарё вилояти

Мулкдор лугати

Репродукция — элита уруғининг ҳар йили навбатдаги кўпайтирилишидан олинадиган уруғлар.

Ротация — ҳар бир далада кетма-кет ўтувчи экинларнинг даври белгиланган алмашлаб экиш схемаси.

Ссуда — оладта банк томонидан моддий бойликлари гаровга қўйиб, маълум муддатга ва фойзини тўлаш шарти билан бериладиган кредит шакли.

Тупроқ эрозияси — сув ёки шамол ҳаракати таъсирида тупроқ қатламнинг емирилиши. Эрозия уч турга бўлинади: сув, шамол ва ирригация эрозияси.

Мелиорация — лотинча сўз бўлиб, "яхшилаш" маъносини англатади. Мелиорациянинг асосий мақсади — тупроқнинг ноқўлай шароитларини (сув, ҳаво, озуқа, иссиқлик) тубдан яхшилаш, унинг унвондорлигини доимо ошириб, қишлоқ ҳўжалик экинларидан барқарор, мўл, сифатли маҳсулот етиштиришдир.

ОДДИЙ ФЕРМА ЎРНИДА

замонавий чорва мажмуаси

Қувасойдаги чорвачилик ва паррандачиликка ихтисослашган "Вера агро сервис" фермер ҳўжалиғининг чорвачилик мажмуасини бир қарашда замонавий қорхонага ўхшатиш мумкин. Яқин йиллар ичида жамоа ҳўжалиғининг пахса деворли оддий фермаси бўлган бу жой тамоман ўзгариб, бошқача қиёфа, янгица ишлаб чиқариш ҳусусиятига эга бўлди. Қароқ даштидаги тўрт йил ичида чорва маҳсулотлари етиштириш ва уларни қайта ишлашга ихтисослашган кўп даромадли фермер ҳўжалиғи ташкил топди.

2005 йилнинг бошларида олинган сал кам 19 миллион сўм кредит маблағи насличлик фермасига қорамоллар келтириш, биологик таъмирлаш ва янги қўрилишларга йўналтирилди.

Келгуси йилдан бошлаб эса маҳсулотни қайта ишлаш ҳаракати бошланиб кетди. Бу орада Россиялик тадбиркорлар билан тегишли шартнома тўзилди. Сўт ва гўштни қайта ишлайдиган 2 та линия қўриб битказилди. Ҳўжалик автогаражи қайта қўрилди. 2007 йилда амалга оширилган ишлар қўламини янада кенгайтиб, 134 миллион сўмлик қўрилиш-ободончилик ишлари амалга оширилди. Бу ерда ишловчилар ўзларининг ишнам дам олиш ўйлари, ошхоналарига эга бўлдилар, омборхоналар қўрилди. Ўтган йилга эса 139 миллион сўм маблағ сарфланиб, бозорда гўшт-сўт павильони, 3 та шийпон, чорва моллари учун "Қисловодски" типидagi замонавий очик айвонлар қўрилди.

Сўнги қайта ишлаш линияси ишчини кузатди. Россиядан келтирилган ускуналар ёрдамида қўнға 10 тоннагача сўт қайта ишланиб, ундан қаймоқ, сметана, творог, сарёғ, пишлоқ, йогурт ва пастерланган сўт олинапти. Маҳсулотни сотишда умуман қўнғичилик йўқ, сабаби харидорлар жуда қўн. Тайёр маҳсулот алоҳида акратилган 3 та "Дамас" автомашинаси билан манзилга етказиб берилляпти. Гўштни қайта ишлаш линиясида ҳам ишлар ана шундай бир маромада давом этмоқда. Бу ерға Югос-

лавия ва Германиядан келтирилган замонавий технология ўрнатилган. Пиширилган, дудланган ва ярим дудланган гўшт маҳсулотларининг харидорлари тобора ортиб бормоқда.

Ҳўжалик бош ҳисобчиси Солиқон Нуриддиновнинг таъкидлавишча, ўтган йилги 875 тоннага яқин сўт тайёрланган бўлса, шундан 740 тоннаси қайта ишланган. 71,5 тонна гўштининг қарийб ҳаммаси қайта ишланган ҳолда истеъмолчиларга тақдим этилди.

Айни пайтда ҳўжалик жамоаси моллар бош сони муттасил кўпайтириб боришга ҳаракат қилмоқдалар. Шунга монанд равишда маҳсулот олиш, уни қайта ишлаш қўрсаткичлари ҳам тўхтовсиз ортипти. Масалан, тукум етиштириш ялғи салғоми 8,5 миллион дондан ошиб кетди.

— Асосий қўн ва эътиборимиз насли қорамоллар сонини кўпайтиришга қаратилган, — дейди фермер ҳўжалиғи раҳбари Ҳамидхон Усмонов. — Вилоятимизда бу иш билан шуғулланувчи ҳўжаликлар йўқ ҳисоби. Шунинг учун эгдор чорва ҳайвонлари четдан сотиб олинапти. Биз насли буюлар етиштиришнинг ўзимизга қатъий вазифа қилиб белгиладик. Бу соҳадagi ишларни фақат ўз қўчимиз билан амалга оширамиз. Бунинг учун етарли замин тайёрлаганмиз, имкониятлар бор. Ҳадемай қора-ола, голланд зотли буюлар сотишни бошлаймиз.

Истиқболда қўланаватган муҳим ишлардан бири дон ва озуқа экинлари экилаётган ерлар унвондор-

лигини оширишдир. Ҳўжаликнинг 300 гектар экин майдони асосан тош-шағалли ерлардан иборат, сўт таъминоти ҳам ана қўйин аҳволда. Тупроқ таркибини бойитиш учун фермалардан муттасил маҳаллий ўғит таъиб чиқарилиб, экин жойларига солинмоқда. Шу тўғрйли ҳўжаликнинг 130 гектар ердаги бугдойи эрта ва бўлиқ бошоқ тортиб, ўрмига етилиб қолди.

Ҳўжалик автотрактор паркида 16 та "MT3-80" русумли ҳайдов тракторлари, "Енисей" дон комбайни, 2 та макжаҳўхори ўриш агрегати, шунча "Камаз" автомашинаси ва бошқа бир неча хил транспорт воситалари, тиркамалар бор. Одамларнинг ишга келиб-кетилишлари учун алоҳида "Форд" машинаси акратилган.

Ўтган йилларда жамоа яна бир яхши ишга қўл урди. Вилоятда деврий йўқолиб қорайётган йилқичилик ва от спортини тиклаш ҳамда ривожлантириш ҳаракати бошланди. Йилқичилик фермаси ташкил этилиб, эгдор отлар келтирилди. Алоҳида жиҳозланган майдонларда улар билан машғулотлар ўтказиб борилади. Қўсқа вақт ичида ҳўжалик чавандозларининг номлари турли давраларда тилга олина бошлади. Улар республика мусобақаларида вилоят шарафини ҳимоя қилиб келаяптилар.

"Ташаббус-2009" қўриқ-танловининг вилоят босқичи ғолиби бўлган бу жамоанинг ўз илгорлари, ишда ибрат қўрсатиб келаятган жонқўрларни қўнғиликни ташкил этади. Сўт соғувчилар Солиқ Нуриддин Аббосов, Солиқжон Қорабоев, осеминатор Жумамад Жиянбекова, ветврач Зокиржон Абдуллоев, лаборантлар Замирахон Қаримовна, Гулшар Жанағизиеваларни ана шундай пешқадамлар сифатида тилга олишди.

Музаффар МАМАТҚУЛОВ,

Фарғона вилояти

Бухоро вилояти

Ҳамроз АЛИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг Самарқанд вилояти Бош бошқармаси раҳбарлигида тижорат банклари томонидан тадбиркорликни ривожлантириш мақсадида кенг қўлланган ишлар олиб борилмоқда. Хусусан, 2009 йилнинг 1 апрель ҳолатига кредитлар қолдиғи 281 миллиард 457 миллион сўмни ташкил қилиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 48 миллион сўмга кўпайди. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик молиявий қўллаб-қувватлашга устувор вазифа сифатида қаралиб, тадбиркорларнинг ўз фаолиятларини бошлашлари, ривожлантиришлари учун ажратиладиган кредитлар миқдори талаб ва банкларнинг барча имкониятлари ҳисобга олиниб, жорий йил учун 111,8 миллиард сўм миқдорида режалаштирилди.

Хозирга қадар ажратилган кредитларнинг 32 184,4 миллион сўми тижорат банкларининг ўз маблағлари ҳисобидан, 107,3 миллион сўми бюджетдан ташқари жамғармалар ҳисобидан берилди. Тадбиркорлик субъектларига 2009 йилнинг биринчи чорағида 27 962 миллион ўрнига 32 291,7 миллион сўм кредитлар ажратилди. “Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили” Давлат дастури доирасида қишлоқ ҳудудларидаги тадбиркорларга 11 678,7 миллион сўм миқдорида кредит берилди.

Президентимизнинг “Шахсий ёрдамчи, деҳқон ва фермер хўжалиқларида қорва моллар кўпайтиришни рағбатлантиришни кўчатириш ҳамда қорвачиллик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори ижросини таъминлаш мақсадида вилоят тижорат банклари томонидан 2009 йилнинг биринчи чорағи учун белгиланган режа жами 960,3 миллион сўм бўлиб, ҳақиқатда 972,9 миллион сўм миқдорида имтиёзли кредит маблағлари ажратилди. Бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврига нисбатан таққослаганда 113 фоизга кўпайди. Ажратилган кредит маблағлари ҳисобига 486 та кам таъминланган оила томонидан 1 216 та қорамол сотиб олинди.

Президентимизнинг Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси фаолиятини қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисидаги қарори ижросини таъминлаш мақсадида 2009 йилнинг биринчи чорағи давомида хотин-қизларга вилоят тижорат банклари томонидан жами 2 538 миллион сўм миқдорида кредит маблағлари ажратилиши белгиланган бўлиб, ҳақиқатда 3 188,9 миллион сўм кредит маблағлари ажратилди. Юртбошимизнинг “Ёш оилаларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги Фармони ижро этиш мақсадида вилоят тижорат банклари томонидан 2009 йилнинг биринчи чорағи давомида ёш оилаларга жами 2 585 миллион сўм миқдорида кредит маблағлари ажратилиши белгиланган бўлиб, ҳақиқатда 3 339,2 миллион сўм миқдорида ипотека, истеъмолат ва микрокредит маблағлари ажратилди. Ушбу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 144 фоизга ўсди.

Берилаётган кредитлар жойларда аявало, аҳоли бандлигини таъминлашга хизмат қилмоқда, дейди биз билан суҳбатда Марказий банкнинг вилоят Бош бошқармаси бошлиғи Абдуқадир Юсупов. Ўтган даврда тадбиркорлик субъектларига ажратилган сармоялар ҳисобига вилоятда 2498 та янги иш ўринларининг яратилганлиги фикримизнинг далилидир.

Қўшма корхоналар – давр талаби

Миллий банкнинг Самарқанд вилояти бўлими нақд пул муомаласини мустаҳкамлаш, маблағларнинг банкдан ташқари айланмасини қисқартириш, аҳоли ва хўжалик юритувчи субъектларнинг бўш пул маблағларини банк депозитларига жалб қилиш, уларнинг нақд пулга бўлган талабини узлуksиз қондириш, пластик картчалар орқали ҳисоб-китоб қилишни ривожлантириш, республика иқтисодиётининг реал секторини молиявий барқарорлаштириш, ишлаб чиқариш ҳажминини кўпайтириш, янги ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш, кенгайтириш ва модернизация қилиш мақсадида инвестицион молиялаштиришни амалга ошириш, кичик бизнес субъектлари ва фермер хўжалиқларини қўллаб-қувватлаш, уларга молиявий хизматлар кўрсатишга салмоқли ҳисса қўшмоқда.

Кичик бизнес субъектларини қўллаб-қувватлаш мақсадида молия муассасасининг вилоят бўлими томонидан ўтган йил давомида 27 716,8 миллион сўм миқдорида кредитлар ажратилган бўлиб, молиялаштирилган лойиҳаларни амалга ошириш натижасида 1 266 та янги иш жойи яратилган. Кичик бизнес субъектларига 27 716,8 миллион сўмлик ажратилган кредитлар тармоқлар бўйича таққослаганда саноатта – 4 944,3 миллион сўм, қишлоқ-ҳўжалиққа – 6 610,9 миллион сўм, савдо ва хизмат кўрсатишга – 13 927,4 миллион сўм ва бошқа тармоқларга – 2 234,2 миллион сўмдан тўғри келди.

2009 йил учун кичик бизнес субъектларига барча молиялаш манбалари ҳисобидан кредитлар ажратилиши бўйича 11022 миллион сўм режа ўрнатилган бўлиб, биринчи чорақ учун ўрнатилган 2866 миллион сўмлик режа ҳақиқатда 5170 миллион сўмга ёки 180 фоизга уфдаланди.

Банк томонидан хорижий корхоналар ишини ривожлантиришга ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда. Экспортёр корхона ҳисобланган “Лаззат мева” қўшма корхонасига қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш мақсадида 950 миллион сўм, “Баҳмал голден” қўшма корхонасига қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш мақсадида 400 миллион сўм миқдорида имтиёзли кредит ажратилди.

Ички бозорни озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаётган

Банк томонидан кичик бизнесни қўллаб-қувватлаш мақсадида жорий йилнинг тўрт ойи давомида 1 995,4 миллион сўмлик қисқа ва узоқ муддатли кредит маблағлари ажратилди. Жумладан, қишлоқ хўжалиги техникаси ва қорва моллари сотиб олишга 318,5 миллион сўм, паррандачиликни ривожлантиришга 329 миллион сўм, ёш оилаларни қўллаб-қувватлаш мақсадида вилоятда уй-жой ва истеъмолат товарлари сотиб олиш учун 279,3 миллион сўм ҳамда айлар

зитларни ҳам мисол қилиб келтириш мумкин.

Филиал ва минибанкларда омонатчилар бурчаклари ташкил қилинган бўлиб, улардан керакли барча маълумотларни олиш мумкин.

Пластик картчалар сони 2009 йил 1 май ҳолатига 21670 тани ташкил этди. Бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 10 738 тага ўсган. Шунингдек, аҳоли ўртасида халқаро пластик картчаларга ҳам қизиқиш тобора ортиб бормоқда. Хозирги кунда “Master Card”, “Maestro” чет эл валютасидаги халқаро пластик картчаларига хизмат кўрсатиб келинмоқда. Чет эл валютасидаги халқаро пластик картчалар сони 2009 йил 1 май ҳолатига 1560 тани ташкил этди. Савдо ва сервис корхоналарига ўрнатилган мавжуд 115 та терминал орқали маблағлар айланмаси 2009 йил 1 май ҳолатига солиштирилганда ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 880,8 миллион сўмга ўсган.

Қишлоқ тараққиёти йўлида

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2009 йил

ИЖТИМОЙ РИВОЖЛАНИШНИНГ ИҚТISОДИЙ ТАЯНЧИ

“Оҳалик-Ломан” паррандачилик корхонасига 908 миллион сўм, Самарқанд паррандачилик корхонасига 250 миллион сўм, “Сайқал” тайёрлов корхонасига 150 миллион сўм миқдорида имтиёзли кредит ажратилиши натижасида ушбу корхоналарнинг ишлаб чиқариш ҳажми ошмоқда.

Президентимизнинг “Ўзбекистон Республикасининг 2008 йилга мўлжалланган Инвестицион Дастури тўғрисида”ги қарорининг ижросини таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Миллий банкнинг Самарқанд вилояти бўлими ўтган йил давомида Хитой Давлат Тараққиёт банкнинг кредит линияси маблағи ҳисобидан 2 миллион АҚШ доллари миқдорида ўрнатилган лимит ҳисобидан “Афросиёб муз фрукт” шўъба корхонасига мева-сабзавотлари музлатиш ускунаси сотиб олиш учун 846 732,60 АҚШ дол-

тадбиркорлигини ривожлантириш мақсадида 152,5 миллион сўм кредитлар ажратилди.

Президентимизнинг таъминот банклари депозитларига аҳоли ва хўжалик субъектлари бўш пул маблағларини жалб этишни янада рағбатлантиришнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисидаги қарори аҳоли ва хўжалик юритувчи субъектларнинг бўш пул маблағларини банкларга жалб этиш ва нақд пулсиз ҳисоб-китоблар тизимини янада кенгайтиришда муҳим қадам бўлди. Банк депозитларига миллий ва хорижий валюталарда бўш пул маблағлари тушишини амалга ошириш ҳисобига мамлакат иқтисодиёти янада ривожлантириш ва аҳолининг турмуш даражасини изчил равишда ошириш учун улардан инвестиция ресурслари сифатида фойдаланиш имкони кенгайди. Вилоят филиалида ушбу фармон иж-

30 мартадаги “Қишлоқ Қурилиш банк” акциядорлик тижорат банкни ташкил этиш тўғрисида”ги қарорига асосан “Галла банк” акциядорлик тижорат банкни негизда “Қишлоқ Қурилиш банк” акциядорлик тижорат банкни ташкил этиш белгиланди. “Қишлоқ Қурилиш банк” банкнинг Устав капитални 150 миллиард сўм миқдорида шакллантириш ва акциядорларга тақсимлаш тўғрисидаги тақлифларга розилик берилди.

Банкнинг асосий вазифалари этиб уй-жой коммунал, ижтимоий соҳа ва қишлоқ аҳоли пунктларини ободонлаштириш борасидаги эҳтиёжларни амалга оширишда аҳоли ва юридик шахсларга кредит бериш ва банк хизматини кўрсатиш, қишлоқ жойларда тасдиқланган намунавий лойиҳалар бўйича уй-жойлар, ишлаб чиқариш ҳамда ижтимоий инфратузил-

ча ҳудудларида банк хизматлари кўрсатишни яхшилаш чоралари қилинмоқда. Каттақўрғон шаҳрида янги филиал ташкил этилди. Бундан ташқари, Жомбой, Оқтош ва Пахтачи туманларида ҳам минибанклар очилиб, тумандаги жисмоний ва юридик шахсларга молиявий хизмат кўрсатишмоқда.

Хозирги кунда Президентимизнинг 2009 йил 29 январдаги “Уй-жой фондиди фойдаланишга тайёр ҳолда топшириш шартларида реконструкция қилиш ва таъмирлаш бўйича пудрат ишларини кенгайтиришни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори ижросини таъминлаш мақсадида туманларда ташкил этилаётган иختисослашган таъмирлаш-қурилиш ташкилотларига ҳисоб рақамлари очилиб, уларни молиявий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш бўйича амалий ишлар

минлаш, хусусан, миқозлар сонини кўпайтириш ва уларга замонавий банк хизматларини кўрсатиш бўйича бирмунча амалий ишлар қилиниб, ижобий натижаларга эришилди.

Жумладан, 2008 йил 1 апрель ҳолатига банк миқозлари сони 4314 тани ташкил қилган бўлса, бу кўрсаткич йил давомида 38 фоизга орттирилиб, 2009 йил 1 апрель ҳолатига миқозлар сони 5997 тага етказилди. Ҳудди шундай банк омонатчилари сони 2008 йил 1 апрель ҳолатига 8335 тани ташкил қилган бўлса, уларнинг сони хозирги кунда 10771 тага етиб, бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 29 фоизга кўпиди.

Банк активлари миқдори 2008 йил 1 январь ҳолатига 14302 миллион сўмни ташкил этганлиги. Шундан даромад келтирувчи активлар 11742 миллион сўмни, яъни

техникалари сотиб олиш учун 1606,8 миллион сўм, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ва қорвачилликни ривожлантириш учун 566 миллион сўм миқдорида сармоялар ажратилган.

Шу билан бир қаторда Президентимизнинг ПК-308-сонли қарори бўйича аҳолини иш билан таъминлаш ва қорва моллари сонини кўпайтириш учун жорий йилнинг ўтган чорағи давомида 274 дан ортқ шахсий ёрдамчи хўжалиқларига 334,6 миллион сўм миқдорида кредитлар ажратилди.

2008 йил давомида ёш оилаларга 583,5 миллион сўм, тадбиркор аёлларни қўллаб-қувватлаш мақсадида 792,8 миллион сўм миқдорида кредитлар ажратилган эди. Улар ҳисобидан 435 дан ортқ ишчи ўринлари яратилди.

Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йилида ишчи ўринларини янада кўпроқ яратиш мақсадида хозирги кунда бир нечта лойиҳалар тайёрланиб, янги ишчи ўринлари сонини яна 175 тага ошириш мўлжалланмоқда.

Кичик бизнесга катта қўмак

“Микрокредитбанк” очик акциядорлик тижорат банкнинг асосий мақсади кичик бизнес, хусусий тадбиркорлик ҳамда фермерликни ривожлантириш, яъни тартибдаги меҳнат фаолиятини, оилавий бизнес ва касаначиликни фаоллаштириш йўли билан янги ишчи ўринларини яратиш, айниқса, қишлоқ жойларида аҳолини микромолиявий хизматлардан баҳраманд бўлишни таъминлаш учун молиявий маблағлар бериш янада кенгайтиришдан иборатдир.

Банкнинг Самарқанд вилояти бошқармаси бугунги кунда 8 та филиал, 21 та минибанк ҳамда 3 та банк агентликлари билан ўз фаолиятини мана шу асосда юритиб келмоқда. Жорий йилда деҳқон ва фермер хўжалиқларини ривожлантириш ҳамда қўллаб-қувватлаш борасида молиявий лизинг шартномасига кўра ҳамкорларга қуйидаги русумдаги техникалар олиб берилди. Жумладан, Лошхонининг мижози “Улугбек”, Оқтош филиалининг мижози “Мардонов Шаҳбоз”, Зиевуддин филиалининг мижози “Отаёр бобо”, Амалиёт бўлимининг мижози “Азизжон” фермер хўжалиқлари “Беларусь-80.10X” русумли тракторларга эга бўлдилар.

Президентимизнинг “Озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва ички бозорни тўлдирish юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ва “Маҳаллий озиқ-овқат истеъмолат товарлари ишлаб чиқаришни кенгайтирилишни рағбатлантириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарорлари ижросини таъминлаш мақсадида вилоят филиали томонидан жорий йил давомида 1 992,2 миллион сўм кредит маблағлари ажратилиши мўлжалланган. Айни вақтда лойиҳалар бўйича маблағлар ажратилиб боришмоқда. Бугунги кунга қадар юқоридаги қарор ижросини таъминлаш мақсадида жами 264,8 миллион сўм миқдорида кредитлар ажратилди.

Мисол учун Нуробод минибанки мижози ҳисобланган “Тоҳирой Алга нияти” МЧЖга қиймати 42 миллион сўмга тенг бўлган қайта ишлаш ускунаси олиб берилди. Булунгур филиали мижозлари ҳисобланган “Булунгур Агро-мева-сабзавот Ипак йўли” агрофирмасига қиймати 10 миллион сўмлик, “Али Насиб АН” хусусий корхонасига эса қиймати 15 миллион сўмга тенг бўлган ишлаб чиқариш ускуналари олиб берилди.

жами активларнинг 82 фоизини ташкил қилган эди. Ўтган давр мобайнида банк ходимларининг савий-ҳаракатлари натижасида бу кўрсаткичлар ошиб, 2009 йил 1 январь ҳолатига банк активлари қолдиғи 24 369 миллион сўмга етказилиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 70 фоизга орттирилди. Хусусан, даромад келтирувчи активлар 2009 йил 1 январь ҳолатига 18310 миллион сўмни ташкил қилди. Бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 6 568 миллион сўмга кўпайди, яъни 56 фоизга ошди. Ижобий натижалар асосан банкнинг Иштихон, Ўргут ва Пайшанба филиаллари ҳисобига тўғри келмоқда.

Вилоят филиалларида 2009 йил 1 январь ҳолатига жами кредит қўйилмалари 23 464 миллион сўмни ташкил қилган бўлса, бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 6552,7 миллион сўмга кўпиди.

Ўтган даврда банк филиаллари бўйича 18311 миллион сўм миқдорида кредитлар ажратилган бўлиб, шундан давлат эҳтиёжи учун етиштирилладиган галла ва пахта ҳосили учун фермер хўжалиқларига бир йил давомида йўналтирилган кредит миқдори 2379 миллион сўмни ташкил этди. Ишлаб чиқариш ва қурилиш ишларида 9936 миллион сўм, озиқ-овқат маҳсулотлари ва савдо хизмати учун 2456 миллион сўм, фермер хўжалиқлари қишлоқ хўжалик

лари ва “Тоҳи фази Элбек” фермер хўжалиқига яхна ичимликлар ва мева шарбатини қадоклаш ускунасини сотиб олиш учун 712,300 АҚШ доллари миқдорида инвестицион кредитлар ажратилди. Ўрнатилган лимит 1 559 032,6 АҚШ доллари миқдорида ажратилган бўлиб, қолган 440 967,4 АҚШ доллари миқдоридаги кредитларни ўзлаштирилиши бўйича барча чора-тадбирлар қўйилмоқда.

Масалан, “Лаззат мева” қўшма корхонасини олиб кўрайлик. Корхонанинг асосий фаолият тури – ҳўл меваларни қайта ишлаш, мевали концентрат ҳамда томат пастасини тайёрлашдан иборат. Жомбой туманида жойлашган корхона Миллий банкнинг Самарқанд вилояти бўлимида ҳисоб рақамини очган. Қўшма корхона 3 200 000 АҚШ доллари миқдоридаги банк валюта кредити эвазига қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлайдиган Италияда ишлаб чиқарилган “FBR Elpo” ускунасини сотиб олган ҳамда олган қарзини муддатидан олдин тўлиқ қайтарган.

Хизмат кўрсатиш даврида корхона жами 4 948 180 минг сўмга банк кредитларидан фойдаланган. Бугунги кунда банк бўлими томонидан корхонани қайта таъмирлаш, ишлаб чиқариш ускуналарини модернизациялаш мақсадида янгидан 2 064 000 АҚШ доллари миқдорида узоқ муддатли кредит расмийлаштирилган.

“Лаззат мева” қўшма корхонаси томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотлар тўлиқ хорижга экспорт қилинмоқда.

“SAM NEGIN” қўшма корхонасида эса замонавий гилла ва полос маҳсулотлари ишлаб чиқарилмоқда.

Пластик карточка – замонавий ҳамён

“Аска” банкнинг Самарқанд вилояти филиали томонидан кичик бизнес ҳамда тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, ишлаб чиқариш-ни ривожлантириш мақсадида бир қатор ишлар олиб боришмоқда.

роси бўйича ҳам бир қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Хозирги кунда банк томонидан аҳолига миллий ва хорижий валюталарда 40 хил омонат турлари тақлиф этилмоқда. Шунлардан манфаатли ва жозибадор бўлган 7 ой муддатга йиллик 26 фоизли “Баҳориги”, 6 ой муддатга йиллик 26 фоизли (4 фоиз бонусини қўша 30 фоизли) “Мақсад”, 1 ой муддатга йиллик 28 фоизли “Бой-чечак” омонатларини айтиб ўтиш мумкин. Чет эл валютасида ҳам бир қатор юқори фоизли омонатлар жорий қилинган. АҚШ долларида 6 ой муддатга йиллик 10 фоизли “Элегант” ва йиллик 10 фоизли (2 фоиз бонуси билан 12 фоизли) “Июнч” омонатлари, Евродаги 1 йил муддатли йиллик 8 фоизли “Омад” омонатлари шулар жумласидандир.

Шунингдек, юридик шахслардан миллий валютада 1 йил муддатга 10,5 фоизли ва хорижий валютада 3 ойдан ортқ бўлган муддатга йиллик 3 фоизли депо-

ма объектларини қуриш ва таъмирлаш амалга оширадиган иктисослашган пудрат ташкилотларига кредит бериш ва лизинг хизматларини кўрсатиш, янги, замонавий қурилиш материаллари ва конструкциялари ишлаб чиқарадиган, қишлоқда объектлар қуришнинг индустриал ва йўлға технологияларини жорий этадиган барча мулкчилик шаклидаги корхоналарга кредит бериш ва комплекс тарада банк хизматларини кўрсатиш, қишлоқ қиёфасини сифатли яхшилашни, қишлоқ жойларда муҳандислик ҳамда ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш ва таъминлаштиришни назарда тутган ҳолда инвестиция фаолиятини олиб бориш, шунингдек, лойиҳаларни ишлаб чиқиш ва амалга оширишни молиялаштириш белгиланди.

Президентимизнинг юқоридаги қарори асосида “Қишлоқ Қурилиш банк”нинг Самарқанд минтақавий филиали ҳам ўз ишини муваффақиятли бошлади. Вилоятнинг бар-

Ишчи ўринлари кўпаймоқда

“Савдогарбанк”нинг Самарқанд вилояти филиалида 2009 йилнинг биринчи чорағи давомида банк даромадликлари таъ-

минлаш, хусусан, миқозлар сонини кўпайтириш ва уларга замонавий банк хизматларини кўрсатиш бўйича бирмунча амалий ишлар қилиниб, ижобий натижаларга эришилди.

Хозирги кунда Президентимизнинг 2009 йил 29 январдаги “Уй-жой фондиди фойдаланишга тайёр ҳолда топшириш шартларида реконструкция қилиш ва таъмирлаш бўйича пудрат ишларини кенгайтиришни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори ижросини таъминлаш мақсадида туманларда ташкил этилаётган иختисослашган таъмирлаш-қурилиш ташкилотларига ҳисоб рақамлари очилиб, уларни молиявий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш бўйича амалий ишлар

минлаш, хусусан, миқозлар сонини кўпайтириш ва уларга замонавий банк хизматларини кўрсатиш бўйича бирмунча амалий ишлар қилиниб, ижобий натижаларга эришилди.

Жумладан, 2008 йил 1 апрель ҳолатига банк миқозлари сони 4314 тани ташкил қилган бўлса, бу кўрсаткич йил давомида 38 фоизга орттирилиб, 2009 йил 1 апрель ҳолатига миқозлар сони 5997 тага етказилди. Ҳудди шундай банк омонатчилари сони 2008 йил 1 апрель ҳолатига 8335 тани ташкил қилган бўлса, уларнинг сони хозирги кунда 10771 тага етиб, бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 29 фоизга кўпиди.

Банк активлари миқдори 2008 йил 1 январь ҳолатига 14302 миллион сўмни ташкил этганлиги. Шундан даромад келтирувчи активлар 11742 миллион сўмни, яъни

техникалари сотиб олиш учун 1606,8 миллион сўм, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ва қорвачилликни ривожлантириш учун 566 миллион сўм миқдорида сармоялар ажратилган.

Шу билан бир қаторда Президентимизнинг ПК-308-сонли қарори бўйича аҳолини иш билан таъминлаш ва қорва моллари сонини кўпайтириш учун жорий йилнинг ўтган чорағи давомида 274 дан ортқ шахсий ёрдамчи хўжалиқларига 334,6 миллион сўм миқдорида кредитлар ажратилди.

Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йилида ишчи ўринларини янада кўпроқ яратиш мақсадида хозирги кунда бир нечта лойиҳалар тайёрланиб, янги ишчи ўринлари сонини яна 175 тага ошириш мўлжалланмоқда.

Кичик бизнесга катта қўмак

“Микрокредитбанк” очик акциядорлик тижорат банкнинг асосий мақсади кичик бизнес, хусусий тадбиркорлик ҳамда фермерликни ривожлантириш, яъни тартибдаги меҳнат фаолиятини, оилавий бизнес ва касаначиликни фаоллаштириш йўли билан янги ишчи ўринларини яратиш, айниқса, қишлоқ жойларида аҳолини микромолиявий хизматлардан баҳраманд бўлишни таъминлаш учун молиявий маблағлар бериш янада кенгайтиришдан иборатдир.

Банкнинг Самарқанд вилояти бошқармаси бугунги кунда 8 та филиал, 21 та минибанк ҳамда 3 та банк агентликлари билан ўз фаолиятини мана шу асосда юритиб келмоқда. Жорий йилда деҳқон ва фермер хўжалиқларини ривожлантириш ҳамда қўллаб-қувватлаш борасида молиявий лизинг шартномасига кўра ҳамкорларга қуйидаги русумдаги техникалар олиб берилди. Жумладан, Лошхонининг мижози “Улугбек”, Оқтош филиалининг мижози “Мардонов Шаҳбоз”, Зиевуддин филиалининг мижози “Отаёр бобо”, Амалиёт бўлимининг мижози “Азизжон” фермер хўжалиқлари “Беларусь-80.10X” русумли тракторларга эга бўлдилар.

Президентимизнинг “Озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва ички бозорни тўлдирish юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ва “Маҳаллий озиқ-овқат истеъмолат товарлари ишлаб чиқаришни кенгайтирилишни рағбатлантириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарорлари ижросини таъминлаш мақсадида вилоят филиали томонидан жорий йил давомида 1 992,2 миллион сўм кредит маблағлари ажратилиши мўлжалланган. Айни вақтда лойиҳалар бўйича маблағлар ажратилиб боришмоқда. Бугунги кунга қадар юқоридаги қарор ижросини таъминлаш мақсадида жами 264,8 миллион сўм миқдорида кредитлар ажратилди.

Мисол учун Нуробод минибанки мижози ҳисобланган “Тоҳирой Алга нияти” МЧЖга қиймати 42 миллион сўмга тенг бўлган қайта ишлаш ускунаси олиб берилди. Булунгур филиали мижозлари ҳисобланган “Булунгур А

ИШИДА ШАШТИ БОРНИНГ ҲАЁТИДА ГАШТИ БОР

Жамиятимизда ҳар касбнинг ўз ўрни бор. Лекин касба уюшмаси тизими каби кенг қамровли, масъулиятли ва мураккаб, одамлар ҳақ-хукукни ҳимояловчи ҳамда уларга нафъи тегиб, ишлаб чиқариш ривожига баракали ҳисса қўшувчи соҳа бўлмаса керак. Шу тизим тармоқларида етакчилик қилиш насиб этган киши борки, унинг ҳар иш кунини аввало, ижтимоий ҳимояга, меҳнат қонунлари ва меъёрий ҳужжатларнинг юритилиши ҳамда корхонада иш унумдорлигини оширишга йўғрилган.

Ишловчи манфаат кўрса, унумдорлик ортади

Касаба уюшмаси сай-харақати билан нафақат туманда, балки вилоятда ҳам "Олтин фермер", "Энг кўрам дала шийони", "Энг яхши фермер" каби кўрик-танловлар ўтказилаётгани самараси яхши бўлмоқда. Аммо кейинги икки йил оралиғида йўл қўйилган баъзи қамчиликлар касаба уюшмаси фаолиятига ҳам жиддий таъсир этмай қолмади. Бу ердаги мутахассисларнинг асосий вазифаси жойларга чиқиб ишни ташкиллаштириш ва ишловчилар билан ҳамнафас бўлиш ўрнига йўғилишлар-у, мажлисбозликдан бўшамасди. Энди эса ахвол тубдан ўзгарган. Туманининг янги раҳбарияти агросаноат соҳасида ташкилотчиликни жадаллаштириш ишларида яқиндан кўмаклашаётди.

Баҳорги дала юмушлари ерга сифатли ишлов бериб, чигитни меъёргадиқдек ўндириб олган фермер, механизаторларни тақдирлашдан бошланди. "Энг илғор мулкдор", "Касбини пухта билган механизатор" танловларида тармоқдаги барча фермерлар ҳамда уларга хизмат кўрсатувчи корхоналар ҳам фаол қатнашишди. Яқун бўйича касаба уюшмаси ҳисобидан 20 нафар фермер, 107 нафар механизатор гилам ва магнитофон билан тақдирланишди. Илғор ишловчиларга эса 10 миллион сўмлик қимматбаҳо совғалар улашилди.

— Бундан ташқари, Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили муносабати билан "Энг яхши фермер" танлови ҳам уюшма томонидан ўтказилаяпти. Бунда қишлоққа кичик технологиялар олиб кирган, янги ишчи ўринлари яратган, ёшларни иш билан таъминлаган, ишловчилар турмуш сифатини янада оширган, ҳосилдорлик ва унумдорликни кўтарган, сифатли маҳсулот ишлаб чиқарган ҳамда инфратузилмани ривожлантириш орқали аҳоли турмуш шaroитини яхшилашга ҳисса қўшган фермерларни тақдирлаш назарда тутилган. Биринчи ўрин учун 300 минг, иккинчи ва учинчи ўринларга 150-200 минг сўмдан мукофотлар ажратилган. Йил якунида голибларни аниқлашмиш, — дейди Агросаноат маҳкуми ходимлари касаба уюшмаси Асака тумани Кенгашининг раиси Ҳидоятулло Аҳмедов. — Умуман, уюшма ўтказаятган бундай тадбирлар унумдорлигини ошириш қаторида меҳнат аҳлида ишлаб чиқаришга бўлган муносабатни ўзгартиряпти. Масалан, дала шийонларини ободонлаштириб, одамларга қулай шaroит яратиш мақсадида йил бошда мусобақа жорий қилганди. Айни пайтда 121 та дала шийони ишловчиларнинг севишли дам олиш масканига айлانган: ҳар бирда рангли телевизор, кундалик матбуот нашрлари ва тушликда иссиқ овқат ташкиллаштирилган.

Тармоқда самара ҳам шунга лойиқ бўлаётди. Чигит экиб, дастлабки ишлов бериш ишлари ўтган йилгига қараганда 12 кунга олдинга борапти. Мавжуд галла майдонларида ҳам тадбир ишлар мuddатида ўтказилмоқда.

Расулжон Ибрагимов вилоят фермерлар уюшмаси раҳбари эди. Далаларни экишга тайёрлаш мавсумида мутахассис сифатида уни ҳам битта туманга сафарбар этишганди: шунда фермерлардан бирининг иш фаолиятини кўздан кечиришаркан, далани бегона ўт босиб ётганини кўргач, мулк эгасига танбех берди.

Бироқ сўзини тугатмасдан ҳали-ги фермер:

— Аввал ўзингиз ҳам бир қарич ерга ишлов бериб кўрсатингиз-да, сўнг ўргатинг, — деб қолса бўладими.

Ҳечқиси йўқ, бетта чопсам ишнинг дўндирса майлидди. Лекин ўзининг далада суяги қотганлигини у қаердан ҳам биларди. Кези келиб, ерга ишлов бериш қандай бўлишини кўрсатишни дилига жо қилганди ўшанда у.

Шу ниятда Улугнор туманидан 1,5 гектар ер олиб, "Хорун ар-Расул" фермер хўжалигини тузди. Асакадаги тошлоқ адирдан эса 70 сотих ерни хусусийлаштириб олди. Далаларни

ДАРОМАДДАН УЙЛАР ҚУРИШДИ, ТҲЙЛАР ҚИЛИШДИ...

оби-тобига келтириб, сўнг уни маданийлаштирди: маҳаллий ўғитга тўйинтирди, тошларни чиқариб, тулроқ таркибини янгилади.

Иссиқхона қурилиши бошлангандан — пилингизни бекорга тикаётганингиздан ачинайсизми, — дегувчилар ҳам бўлди. Бироқ ўзига ва аниқ мақсадига ишонган одам учун таваккалчилик пиланд эмас экан. Шундай

бўлди ҳам: бозорларда аини сабзавот маҳсулотлари тақчиллашган паллада иссиқхонада помидор, бодиринг, бўлғор қалампир, қарам ва яна бир неча хил маҳсулотлар пишиб етилди. Янги ер эмаси, ҳосилдорлик қутилгандан-да зиёда бўлди. Қисқа

лармонлар топилиди.

Ишбилармон аниқ мақсади сари интиларкан, ён-атрофдагиларни ҳам бу соҳага жалб этаётди. Масалан, шу жойда яшовчи Музробжон бир неча йил чет ўлкаларга бориб, пул топиш иили-қанда ўзини синаб кўрганлардан.

Тадбиркорнинг таъқидлашча, режалаштирилган ишлар жуда кўп. Ми-сол учун, иссиқхона туфайли анчагина шогирдлари бор. Уларнинг ҳар бири 10, 20, 30 сотихдан иссиқхонага эга. Қишқи мавсумларда бундай жойларда электр таъминотини етказиб беришнинг ўзи бўлмайди. Шу боис фарзандларидан бирини Хитой давлатига жўнатган: электр энергияси сарфламасдан иш юритаётган корхоналарнинг тажрибасини ўрганиб, кейин бу ерда қўллашнинг мақсади қилибди. Точчилаб суғориш, ниҳоллар парваришидаги баъзи омиллар ҳам ана шундай изла-нишлар жараёнида шаклланди. Ким билади дейсиз, насиб этса ҳадемай Расулжон ака ва бошқаларнинг иссиқхоналари ҳам электр энергия-сидан фойдаланмасдан фаолиятини такомиллаштирса, ортиқча харажат-лар қамайиб, фойдага фойда қўши-лиши турган гап.

Молиявий таянчда гап кўп

— Қўлдан берганига қуш тўғрими? — деди оқсоқол. — Ахир ҳукуматимиз сен каби тадбиркорликка иштиёқмандларга истаганча кредит ажратаётганидан наҳот беҳабар бўлсанг! — Банкларга бор, йўл-йўригини ўргатишди, дея қўшиб қўйди у.

Ростдан ҳам уйда ўтиравериб, дунё беҳабар бўлиб қолган экан... "Агробанк"нинг Асака тумани бўлимидагилар уни илиқ қутиб олишди. Мақсадини эшитганидан сўнг, му-тахассис юборишиб, зарур ҳужжатларни расмийлашти-ришда кўмаклашишди. Қорва молларини сотиб олишга етар-лича маблағ ажратилди. Нодиржон имтиёзли кредит шаро-фати ила ўзини ва хонадонидан 6 нафар кишини доимий иш билан таъминлади. Бундан ташқари, уларга меҳнат даф-тарчаси ҳам юргизилаяпти. Ана шу мисолни келтиришга сабаб бор: Асакада кичик ва ўрта бизнесни ривожланти-риш сиёсати ишбилармон-

"Намуна" худудида яшовчи Нодиржон тўғриси, бекорчиликдан зерикди. Сопо-соғ, қуч-қуввати етарли бўла туриб, ишсиз юрса, ёмон экан. Бир кун маҳалла фуқаролар йиғини раисига учрашиб, тадбиркорлик қилишга шароити борлиги, аммо маблағ масаласи қийнаб турганини, уч-тўрт сўм сар-моялик учун ёрдам беришини илтимос қилди.

лиқни қарор топтиришда маз-кур банк жамоасининг сай-харақатлари эътиборга молик. Йилнинг ўтган ойларида тад-биркорларга етарлича кредит-рлар ажратиб берилгани боис салкам 250 нафар вақтинча-лик ишсиз макримидаги киши-лар учун янги иш ўринлари яратилди. Масалан, "Асака-бунёдкорлик равнақи" хусу-сий корхонаси 30 миллион сўм кредитни олиб, "Соғлом-лаштириш маркази" қурили-шда 20 кишини меҳнатга жалб этди. Ёки "Мука шарбат-лари" хусусий корхонаси ҳам 26 миллион сўм кредитга мева

маҳсулотларидан турли ичим-ликлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйди. Бу ердаги 24 на-фар ишловчи тадбиркор яра-тиб берилган қулайликлардан мамнун.

Шунингдек, ёш оилаларни қўлаб-қувватлашга банк томо-нидан эътибор янада қучайти-рилган: уч ой оралиғида 24 нафар келин-куёвга турли жи-ҳозлар харид қилиш ва янги йўл қуриш учун 96 милли-он сўм имтиёзли кредитлар аж-ратди. Демак, шунча хонадон аҳли имкониятлар туфайли за-монавий иморатлар қуриб, қўнғилдагидек яшашди.

Асосий эътибор қишлоқ хўжалигида банд бўлганларга қаратилаётди. Пахта ва галла етиштиришга ихтисослашган 110 та, мева-сабзавот ҳамда боғдорчилик билан шуғулла-наётган 145 та фермер банк-нинг доимий мижози. Улар фаолиятидаги моддий муам-молар асосан ана шу жой ор-қали ечим топоқда.

— Аҳолига хизмат кўрсатиш сифати яхшиланаверса, ми-жозларнинг эътибори ҳам шун-га лойиқ бўларкан, — дея таъ-кидлайди "Агробанк"нинг Аса-ка туман бўлими бошқарувчи-си Содикжон Оманов. — Ҳозир-да улар 20100 та бўлиб, 928 таси кичик бизнес субъектла-ридир. Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йилида хизмат турларини янада кенгайтириш-га аҳамият қаратганмиз. Истиқ-болли режалар жуда кўп: биз-сизимиз кичик ва ўрта бизнес билан шуғуланувчилар кре-дитлардан самарали фойдала-нишини таъминлашдан иборат.

"Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили" Давлат дастури ижросини таъмин-лаб, худудларда яшовчи аҳолига қулайлик-лар яратиб бериш ишларида барча бирдай масъулиятни ҳис этаётди. Шу қунарга бу борада амалга оширилган юмушлар фаро-вонлиқни янада жонлантиришга ҳисса қўшмоқда.

Хизматидан эл мамнун

"Асакасавдо" ҳиссасдорлик жамияти ишловчилари турдош корхоналар орасида бу соҳада етакчилик қилмоқда. Йил бо-шидан аҳолига маданий ва маиший хизмат кўрсатишни та-комиллаштириш мақсадида қўшни давлатлар билан ўзаро маҳсулот айриб-башлашни йўлга қўйди. Жумладан, Красно-дарь ўлкасидаги ҳамкорларга қишлоқ хўжалиги маҳсулот-лари сотиш-ҳисобига 100 тоннага яқин "Краснодарь" уни, писта ёғи ва замонавий технологияларга мўлжалланган жи-ҳозларни етказиб берди.

Тасарруфдаги 42 та дўконларда маъмурчиликни таъмин-лаш мақсадида фермер хўжаликлари, яқка тартибдаги субъектлар ҳамда қўшма корхоналар билан ҳам истиқболли шартномалар тузилган ва етарлича маҳсулотлар олиб кели-наётди.

Туман марказидан олисда яшовчи кишилар яқин-яқин-ларга айланиб қишлоқларда савдо дўконлари йўқлиги боис, зарур маҳсулотларни марказдан анча қимматга сотиб олиш-га мажбур эдилар. Жамиятда ишлаб топилган маблағ ҳисо-бидан ана шундай худудларнинг 7 тасига доимий хизмат кўрсатувчи дўконлар қуриб, фойдаланишга топширилди. Айни пайтда яна 3 та қишлоқда дўконлар қурилиши ният-сига етказилаяпти. Муҳими, харидорлар сотиб олаётган маҳ-сулотни бозорлардагидан анча арзонлиги учун мамнун бўлишмоқда.

— Жамият фаолияти аҳолига савдо хизмати кўрсатиш би-лан чекланиб қолаётгани йўқ, дейди "Асакасавдо" ҳиссасдор-лик жамияти раисининг муовини Улугбек Жумабоев. — Иш-лаб топилган даромад ҳисобидан тармоқни кенгайтириш ва янги технологияларни жорий этиш билан бирга ижтимоий масалаларни кенг шакллантиришга ҳам қаратилган. Жумла-дан, худуддаги ўқдан ортиқ қишлоқларни ободонлаштириш-га жамоамиз муносиб ҳисса қўшмоқда. 7 та маҳалладаги кам таъминланган хонадонлар, 20 нафар боқувчисини йўқот-ган кишилар ҳамда 15 нафар кўп болали оилаларнинг мак-табда ўқийдиган фарзандлари ҳомийликка олинган.

Абдусами ҲАҚБЕРДИЕВ, "Qishloq hayoti" мухбири.

Андижон вилояти

"АЛ-МАҲМУД"нинг БУТЛОВЧИ ҚИСМЛАРИ

Мустақиллик тадбиркорлик билан шуғуланувчилар учун им-кониятлар эшигини очиб берди. Қолаверса, бу соҳада фао-лият кўрсатаётганлар ҳар жиҳатдан ҳуқуқий муҳофазаланган. Эндиликда ишбилармонлар ишлаб чиқараётган маҳсулотлар юртимиз ички бозорини таъминлаш билан бирга, дунё бозо-рида ҳам рақобатни шакллантиряпти. Асосийси бу — фаро-вонлик манбаини яратишда муҳим омил бўлмоқда.

Асака туманидаги "Ал-Маҳмуд" ху-сусий корхонаси раҳбари Сойибжон Қўчқоров истиқлол берган экинлар туфайли ўз мақсадида эришиб, юрти-миз машинасозлик саноатини ривож-лантиришда ва ёшларни иш билан таъминлаш ишларида муҳим ютуқлар-га эришяётганлар сирасида. Шу боис 2006 йилда "GM-UZBEKISTON" ёпиқ акционерлик жамиятини ташкил этди. Сўнг лизингга Италия, Герма-ния ва Хитой давлатларидан автомо-билларга бутловчи пластмасса қисм-лари ишлаб чиқарадиган дастгоҳ со-тиб олди. Асакадаги корхона билан ҳамкорликни йўлга қўйган, "Матиз" ав-томашиналарига зарур қисмларни ет-казиб бера бошладилар.

Ростини айтганда, илк қадамлар-ни ташлаш, қолаверса, қишлоқ хўжалигидан машинасозлик саноа-

тини ўзлаштириб олиш осон кечма-ди. Аввало, тадбиркорни мутахас-сислар масаласи қийнади. Шу боис ҳеч иккиланмай қишлоқ ёшлар-ридан 26 нафарини тўплаб, уларни турли жойларда ўқитди, маблағни аямасди. Автомобиль ишлаб чиқарувчи корхонага биринчи йили икки хил маҳсулот етказиб берилди: унинг сифати четдан валюта ҳисо-бига олиб келинаётганидан бир неча ҳисса мустаҳкам ва жаҳон ан-дозларига мослиги учун кейинги мавсумдан биюртмалар сонига яна 6 хилга қўйилди.

Ўтган йил якуни бўйича жамоа ахли автомобиль заводида 600 мил-лион сўмликдан зиёд 8 турдаги бут-ловчи пластмасса қисмларини етказ-иб берди. Бу — юртимизда маши-насозликни ривожлантиришга ҳисса

қўшиш билан бирга, четдан бир неча миллион АКШ доллари сарфлаб, шу маҳсулотларни сотиб олишга барҳам берди. Айни вақтда икки йилдан буён "Матиз" машиналари учун зарур бўлган 8 хилдаги бутловчи қисмлар ана шу тадбиркор корхонасида иш-лаб чиқарилмоқда.

Ишбилармоннинг таъқидлашча, автомобиль тайёрланадиган корхона билан келажаққа йўғрилган бир неча истиқболли лойиҳалар устида ҳам ишлар олиб борилаётган. "Ласетти", "Шевролет", "Матиз-300" сингари ав-томашиналар учун бутловчи пласт-масса қисмларни шу ернинг ўзида

ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш шу-лар жумласидан.

Жўрабек Раҳимов, Шерзодбек Шакуров, Шаҳзода Юсупова каби ўз соҳасини пухта ўзлаштирган киши-лар ишларга касб маҳорати сир-си-ноатларини ўргатиб, ҳамкасбларига намуна бўлишмоқда.

Гурлан — Хоразм воҳасининг ўз ўрнига ва катта салоҳиятга эга туманларидан. Истиқлол туман аҳли учун ҳам кўпгина имкониятлар очмоқда. Тадбиркорлик, савдо-сотиқ ривож топ-моқда. Бу ердаги ишлар билан танишган киши одамлар дунёқараши ва ҳаёт тарзида катта ўзгаришлар бўлаётганини аниқлайди.

Туман ҳокимининг ижтимоий ва иқтисодий масалалари бўйича ўринбосари Сардор ЮСУПОВ Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йилида амалга оширилаётган ишлар хусусида қуйидагиларни ҳикоя қилди:

ИНФРАТУЗИЛМА РИВОЖИ ИСТИҚБОЛГА ЭЛТАДИ

— Туманимизда 125 мингга яқин аҳоли 9 та қишлоқ худудидидаги 48 та маҳаллада истиқомат қилади. Бугунги кундаги вазифалар қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислохотларни изчил равиш-да чуқурлаштириб бориш, саноатни олиб кириш, қурилишни ривожланти-риш, аҳоли саломатлиги муҳофазасини юқори поғонага кўтариш, умумий ва касб-ҳунар таълими тизимини юксалти-риш, инфратузилмани ривожлантириш, пировардида аҳоли турмуш фаровонли-гини оширишга қаратилган.

Йилнинг ўтган даврида ободонлаш-тириш ва инфратузилмаларни шаклланти-ришга катта аҳамият қаратилди. Аҳоли учун 7065 квадрат метр турар жой фой-даланишга топширилди, 37 та оила ўз уйларига эга бўлдилар. Вазир қишло-ғида 4,2 километр узунлиқдаги газ қувурлари тўлиқ таъмирланиб, таъмин-от яхшиланди. Дўсимбий қишлоғида савдо ва аҳолига маиший хизмат кўрсати-ш мажмуаси ташкил қилиниб, тикув-чилик, этикдўзлик, сартарошхоналар иш бошлагани натижасида ўнлаб янги иш ўрни яратилди. Шунингдек, Хизр-эли қишлоғида 1 та, шаҳарча маҳаллалари-да 3 та маиший хизмат кўрсатиш шо-ҳобчалари фойдаланишга топширилди.

Дўсимбий қишлоғида паррандачилик фермер хўжаликлари ташкил қилинди.

Бешта иссиқхонада аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш имко-ниятлари яратилмоқда. Ерларнинг мели-оратив ҳолатини яхшилаш, ирригация ти-зимларини таъмирлаш бўйича анча иш-лар амалга оширилди.

"Қўчқор Оводон" масъулияти чеклан-ган жамияти томонидан политехник чи-қувчиларни қайта ишлаш цехи ишга ту-ширилиб, янги иш ўринлари яратилди. Бу каби ишларни амалга ошириш учун бюд-жет маблағларидан 1 миллиард 64 мил-лион сўм, ҳомийлар маблағларидан 1 миллиард 714 миллион сўм, жами 2 мил-

лиард 778 миллион сўм сарфланди.

Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ривожлантириш мақсадида инвестици-яларни жалб қилган ҳолда 21 та замо-навий техника воситалари олиншини таъминлаш, 50 бош наслдор мол келти-риш йўли билан наслчилик ишларини яхшилаш, паррандалар бош сонини янги таъкил қилинган паррандачилик фермер хўжалиги ҳисобига 83977 тага етказиш, асарларчилик ва балиқчиликни ривож-лантириш кўзда тутилган.

2008-2012 йиллар давомида суғори-ладиган ерларнинг малиоратив ҳола-

тини яхшилаш Давлат дастурига муво-фиқ 34,4 километрик туманлараро, 15,9 километрик хўжаликлараро ва 92,2 километрик ички зовур тармоқ-ларини таъмирлаш ва тиклаш, 101 ки-лометрик хўжаликлараро коллектор-ларни қайта таъмирлаш ва қуриш, шу-нингдек, ирригация тизимларидаги ка-наллар, гидротехника иншоотлари ва

насос агрегатларини таъмирлаш ва тик-лаш ишлари олиб бориш ҳамда 50 гек-тар майдонда томчилаб суғоришни жорий қилиш асосий мақсадларимиздан биридир. Фермер хўжаликлари ва қишлоқ аҳоли пунктларида сув таъми-нотини яхшилаш мақсадида 6 та сув чи-қариш насослари ўрнатиш чора-тадбир-лари қўрилди.

Ижтимоий инфратузилмани янада ривожлантириш, аҳоли турмуш шароит-ини яхшилаш ва фаровонлигини оши-риш мақсадида 50 минг квадрат метр уй-жойлар қуриш, 20 километрик ички йўлларни таъмирлаш, 6,5 километрик янги сув тармоқлари қуриш учун барча чоралар қўрилмоқда. Ёшларни иш би-лан таъминлаш ҳамда хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасини ривожлантириш ҳисобига 1902 та янги иш ўринларини ташкил этиш, Сохтиён, Дўсимбий, Ва-зир қишлоқларида маҳалла гузарлари барпо қилиш, Бирлашган қишлоғида Хитой технологияси асосида гишт иш-лаб чиқариш цехини ишга тушириш ор-қали 20 та янги иш ўрни яратилиши ҳам тараққиётга хизмат қилади.

Сухбатдош: Ҳолмурод ҚУРБОНОВ, "Qishloq hayoti" мухбири.

Хоразм вилояти

Дехқончилик анъаналари

ШҲРА ХОМТОК, ҒҲРА ХОМТОК...

Таъми тилни ёрадиган узум етиштирадиган соҳибкорлар токка ишлов беришда ўзига хос турли ирим-сирилларга амал қиладилар. Масалан, ҳусайни тоқларини очиб ёки қўмиш иш-ларида дастлабки бир сиким тулқонни ёш ва хушрўй келин-чак қафтида ушлаб туради. Сабаби, ҳусайни узумларининг келинчак сингари қўжма, унинг бармоқларидек нозик ва на-фис бўлиши назарда тутилди.

Токни шўра ва ғўра хомтоқ қилиш жараёнида токка аввал, фарзандларидан ёлчиган ёши улуг киши тоққайчи уриб бера-ди. Бу иримнинг маъноси шунки, ток ҳосили шу нуруний инсон фарзандларидек баркамол бўлсин, деб ният қилинади. Кат-тақўрғон масканида қирқчи-ёшартириш ишларини асосан кеч қузда 4-5 ёшли гўдақлар қўли билан бошлашади. Шундай қилинса, ток новадлари худди ёш боладек тез ва соз ўсади. Зараркунандаларга бардошли бўлади.

ТҲРТ ЗАНГА ҚИРҚ МАДАНГ

Билимдон соҳибкорлар ток туғларини қўмишда уларни узун кесишни тавсия этадилар. "Тўрт занг, қирқ маданг" деган нақл соҳибкор ақдодларимиздан қолган гап. Токнинг қўп йиллик йўғон танасини "занг", ўндан ўсиб чиққан ва қаттиқлашган қис-мичи — "маданг", мадангдан ўсиб чиққан новадлар эса "пан-жа" деб аталади. Маданг ҳар йили қайтарик қилиб турилса, зангга айланади. Унчага токни кесаётганда ҳар тўртта зангга қирқта маданг қолдириш тавсия этилади. Токни шундай тарзда парвариш қилиш ўсимлиқнинг узок умри ва мўл ҳосили га-ровидир.

ЧИЛЛАДА ТОКНИ СУҒОРГАН ЧИЛ БОТМОН УЗУМ ОЛАР

Ёз чилласида 25 июндан 5 август оралиғида экинлар қонди-риб суғорилганда — "Чилла суви — тилла суви"га тенг бўлади. Қиш чилласида 25 декабрь — 5 февралда ерга яхоб суви бериш — мўл ҳосил гаровидир. "Чиллада суғорилган ток чил ботмон узум беради", дейди халқимиз. Хўш, "чил ботмон" микродард узум қанча бўлади?

Бир пуд 16 килограмм, бир ботмон 176 килограмм, қирқ (чил) ботмон эса — 2816 килограмм ёки 28 тоннага тенгдир.

Мерган БҲМАТОВ

Самарқанд вилояти

ҚИШЛОҚ ТАРАҚҚИЁТИ — ФАРОВОНЛИК АСОСИ

(Боши 1-саҳифада)

Пистамозор қишлоқ фуқаролар йиғинида 16 минг 700 дан зиёд аҳоли истиқомат қилади. Болалар ва кексалардан ташқари, меҳнатга лаёқатлиларнинг барчаси ўз иш ўрнига, доимий даромад манбаига эга. Фуқаролар йиғини ҳудудда юздан ортқ тадбиркорлик субъекти, йигирмадан зиёд пахтачилик ва ғаллачиликка, 14 та боғдорчилик ва сабзавотчиликка ихтисослашган фермер ҳўжаликлари фаолият кўрсатмоқда. Замонавий жихозланган учта қишлоқ врачлик пункти, соғломлаштириш маркази, ўндан ортқ хизмат кўрсатиш шохобчалари, кўркам спорт мажмуаси, қайта реконструкциядан сўнг янгича маҳобат ва қиёфа касб этган ўқув муассасалари қишлоқ кўркам-кўр қўшмоқда. Бундай шароитда аҳолининг замонавий қурилиш соҳасидаги материалларидан фойдаланиб, ҳар тарафлама қулай ва кўркам уй-жойлар қуришга интилиши табиий. Шунинг учун ҳам қишлоқ фуқаролар йиғини фаолларининг ихтисослашган таъмирлаш-қурилиш ташкилотини барпо этиш ҳаракати эътироф ва ибратга лойиқ.

Мана шундай ташаббусларни қўллаб-қувватлаш, қишлоқларда намунавий лойиҳалар асосида уй-жой, маданий-маиший ва ижтимоий объектлар қурилиши соҳасидаги бунёдкорлик ва ободонлаштириш ишларини рағбатлантириш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг жорий йил 13 майда қабул қилинган қарорига кўра, қишлоқ аҳоли пунктлари ўртасида "Республикадаги энг яхши қишлоқ" танлови ўтказилмоқда.

"Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили" Давлат дастури доирасида ўтказилган ушбу танловда Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар ишчи гуруҳи туман саралаш босқичларида дастлабки уч ўринни эгаллаган иштирокчиларни яқини босқичга тавсия этади. Қишлоқ аҳоли пунктларининг меъморий-бадий қиёфаси, ижтимоий, маиший ҳамда муҳандислик инфратузилмалари билан таъминлангани, уй-жойлар қурилиши, йўлсозлик ва ободонлашти-

риш ишларининг қўлами ва сифати муносиб баҳоланадиган маъмур танлов پروвардида қишлоқ ҳаётининг савияси ва маданиятини янги поғонага кўтаришга хизмат қилади.

— Биз ҳам ушбу танловда иштирок этишни ният қилиб турибмиз, — дейди Богот тумани Найман қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Шомурот Отаназаров. — Қишлоғимизда ишбилармон тадбиркорлар, фермерлар ташаббуси ва кўмаги билан замонавий хизмат кўрсатиш шохобчалари, тикувчилик, зардўзлик, қандолат цехлари барпо этилди. Ихчам технологиялар асосида гишт ва плита тайёрланадиган кичик корхона, ўндан зиёд тегиримон ишлаб турибди. Қишлоғимизда аҳоли бандлиги ва турмуш фаровонлигини ошириш баробарида маънавий-маърифий ишларни яхшилашга ҳам аҳамият қаратилаётгани ўз самарасини бермоқда. Танловда муваффақиятли қатнашиш учун қишлоғимиз аҳоли ҳамжиҳат бўлиб, ҳар бир фуқаро ана шу сазй-ҳаракатларни янада жадаллаштиришга ўз хиссасини қўшмоқда.

Марғизорлик Комилжон ақанинг яна бир гапи ёдга келади:

— Илгари ёшларимиз кўпроқ шаҳарга интилар, қишлоққа қайтишни унчалик ҳам истайвермас эди. Кўпчилик қишлоқда шаҳардагидек қулай шароит, яшаш ва ишлаш учун зарур имкониятлар йўқ, деб ҳисобларди. Бугун эса ёшларимиз шаҳардаги нуфузли билим даргоҳларида ўқи, диплом олиб, эртанги кунга ишонч билан қишлоққа қайтаётди.

Ҳа, қишлоқларимиз ўзгармоқда, тараққиёт йўлига чиқмоқда. Қишлоқларимизнинг кўркамлашуви, қишлоқ аҳолининг турмуши янада яхшиланиши ҳаётимиз фаровонлиги асосидир. Зеро, Ўртбошимиз таъкидлаганидек, барчамизнинг илдимиз қишлоқ заминига бориб тақалади. Қишлоқ тараққий этса, юрт обод, турмушимиз янада фаровон бўлади.

Фарида МАҲКАМОВА,
ЎЗА шарҳловчиси.

ЗАХИРАДА 12 МИНГДАН ОШИҚ КИТОБ

Яқин-яқинларгача биз "Кўпчилик китоб ўқимай кўйди", деб ёзғирардик. Эндиликда эса катталарнинг ҳам, болаларнинг ҳам кутубхонага, ҳозирги замон атамаси билан айтганда, ахборот-ресурс марказлари-га қатнови ошди.

Буни Абдулла Қодирий номли Жиззах Давлат педагогика институти қошидаги ахборот-ресурс маркази мисолида ҳам кўришимиз мумкин.

Президентимизнинг 2006 йил 20 июндаги "Республика аҳолисини ахборот-кутубхона билан таъминлашни ташкил этиш тўғрисида" - ги қарорининг қабул қилиниши мамлакатимизда, жумладан, вилоятимизда ҳам кутубхоначиликни ривожлантириш йўлидаги муҳим қадам бўлди.

Ҳозирда ўз Низомида эгамиз. Юридик шахс сифатида фаолият кўрсатаёلمиз. Китоб захирамиз эса 12 мингдан зиёд.

Ахборот-ресурс марказимизда маънавият хонаси, ўқув зали, сақлаш бўлими, тезкор маълумотлар хонаси ишлаб турибди. Шуниси диққатга сазоворки, ахборот-ресурс марказимиз компьютерлаштирилгани сабабли китоблар-

нинг электрон вариантларини олиш имкони ҳам бор. Буларнинг ҳаммаси китобхоналар сонининг ошишига сабаб бўлаётди. Ҳозирги вақтда 500 нафардан ошқ китобхона марказимизнинг доимий аъзоси. Булардан ташқари, қария ва ногирон китобхоналарга ходимларимиз китобларни уйларида етказиб бериб туришибди.

Президентимизнинг "Юксак маънавият — енгилмас куч" асарини китобхоналар омма-сига етказиш, унинг мазмун-моҳиятини англаш борасида кенг қамровли ишларни олиб бордик. Бу қўллашма ёнига Ўртбошимизнинг "Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари" китоби қўшилди. Ҳар иккала китобдаги маънавий қўрғонимиз омонлигини сақлаш юзасидан берилган тавсиялар ҳаёт йўлида дастуриламал бўлмоқда.

Ишимиз тобора серқирра бўлиб, мазмунли тус оляпти. Биз бундан бениҳоя хурсандимиз. Кутубхоналар маънавий бойликлар эҳроми бўлиб қолар экан, биз бу бойликлар хазина-бони эканмиз, ўз вазифамизни замон талаб-лари асосида адо этаверамиз.

Сауле МАҲМУДОВА,
Жиззах Давлат Педагогика институти
қошидаги ахборот-ресурс маркази
Мирзачўл бўлими мудири.

Жиззах вилояти

Жондор тумани Қазоқон маҳалласида яшовчи Тўрамурод Камолов ёш бўлишига қара-масдан, моҳир ҳунарманд сифатида обрў орттирган. У отаси уста Қаландардан дурадгор-лик сирларини ўрганган. Бир неча йилдирки ота-бола ҳунармандлар юриётган дурад-горлик цехи 10 турдаги сифатли мебель жиҳозлари ишлаб чиқармоқда. Айни кунда саккиз нафар маҳалла ёшлари ушбу устанода фойдали меҳнат билан банд.

СУРАТДА: мебелсоз-дурадгор уста Т.Камолов.

С.ПОЛЕТАЕВ олган сурат.

Бухоро вилояти

● Анжуман

ЁШЛАР ВА ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ

Шаҳрисабз туманидаги Беруний номли оромгоҳда "Қишлоқ ёшлари манфатларини таъминлашнинг долзарб вазифалари" мавзусида анжуман бўлиб ўтди. Уни Ўзбекистон Журналистлар ижодий уюшмаси раиси Шерзод Ғуломов олиб борди. Вилоят ҳокими Нуриддин Зайниев Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йилида ёшлар манфатини йўлида амалга ошириётган ибратли ишлар ҳақида алоҳида тўхталди.

Сўзга чиққанлар ёшларнинг маънавий-маърифий даражасини янада юксалтиришнинг долзарб масалалари, бунда ОАВ-нинг ўрни ҳақида гапирдилар. Шунингдек, журналистларнинг профессионал маҳоратини ошириш мавзусига бағишланган видеоролик намойиш этилди. Ўзбекистон мустақил босма ОАВ ва ахборот агентликлари қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди томонидан "Медиа-юрист" компанияси билан ҳамкорликда амалга оширилаётган "Босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларига малакали юридик ёрдам кўрсатиш ҳамда журналистларнинг ҳуқуқий билим-кўникмаларини ошириш" лойиҳаси тақдироти ўтказилди.

Бундан ташқари, мақсадга эришишда журналист масъулияти, ахборот соҳасида миллий манфаатларни ҳимоялаш ёшлар сиёсатини амалга ошириш мисолида ҳамда ёшлар ҳуқуқий саводхонлигини юксалтириш, жамиятда улар фаоллигини оширишга қаратилган мавзуларнинг ёритилишига доир мунозара ва чиқишлар ҳам тингланди.

Иштирокчилар Темурийлар даврининг ноёб меъморий обидаси — Оқсаройда Дор ут-тиловат ва Дор ус-саодат меъморий ёдгорликларида бўлишиб, шайх Шамсиддин Қуллол, Жаҳонгир Мирзо қабрларини зиёрат қилишди. Соҳибқирон Амир Темур хайкали пойига гулчамбарлар қўйилди. "Кеш" газетаси таҳририятида яратилган шарт-шароитлар билан яқиндан танишишди. Анжуман қатнашчилари тадбир доирасида "Шаҳрисабз баҳори" ёшлар сайлида ҳам иштирок этишди.

Хусан ТЕМИРОВ

Қашқадарё вилояти

ОЧИҚ АКЦИЈАДОРЛИК ЖАМИЯТИ

Насослар ва электр машиналар ишлаб чиқариш ҳамда таъмирлашга ихтисослашган корхона қўйидагиларни тайёрлайди ва таъмирлайди:

ЭЦВ 10-80	ЭЦВ 16-160М	ЭЦВ 16-80М	ЭЦВ 25-100М	ЭЦВ 40-90М	ЭЦВ 40-60М
ЭЦВ 10-63-65	ЭЦВ 10-63-150	ЭЦВ 10-65-110	ЭЦВ 10-100-15М	ЭЦВ 10-120-80М	ЭЦВ 10-120-55М
ЭЦВ 10-120-40М	ЭЦВ 10-120-30М	ЭЦВ 10-160-35М	ЭЦВ 12-255-30М		

Д русумли ётиқ насослар:

Д320-50М	Д630-90М	Д1250-65М	Д1250-125М	Д1600-90М	Д2000-21
Д2500-62	Д3200-33	Д3200-75	Д4000-95	Д6300-80	Д6300-27

К русумли тагликка ўрнатилган насослар:

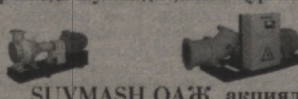
К200-125-330	К200-150-268	К100-65-250	К100-65-200	К100-80-160	К80-50-200
К65-50-152	К40-32-128				

Насос станциялари:

А50Г0-0,5/10	А40ГЦ-0,55/21	А30ГЦ-0,3/7	СНП 500/10	СНЭ 200/5

Барча русумдаги насосларнинг ахтиёт қисмлари;

Корхонада шунингдек, насос қурилмалари ва қуввати 3000кВт гача электр двигателлар капитал таъмирланади;

СUVMASH ОАЖ акцияларининг назорат пакетига Энергомашкорпорация ОАЖ (Россия Федерацияси) эгаллик қилади.

100182, Ўзбекистон Республикаси, Тошкент ш., Бектемир тум., Хусайн Байқаров кўчаси, 13.
Tel: (998 71) 295-13-00, 295-25-75, 295-06-37, Fax: (998 71) 295-51-08, e-mail: office@suv mash.uz, www.suv mash.uz

Очиқ акциядорлик тижорат

TURON BANK

миллий валютадаги қуйидаги
юқори фоизли омонат турларини
таклиф этади:

Баҳор

сақланиш муддати 3
ой, даромади йиллик
30 фоиз, фоизлар ҳар
ойда ёки омонат
муддати тугагандан
сўнг берилади.

Тошкент—2200

сақланиш муддати 12 ой,
даромади йиллик 24
фоиз, фоизлар ҳар ойда
берилади, омонат 2009
йилнинг 30 июнига қадар
қабул қилинади.

"Турон" банки — сармоянгизнинг барқарор ўсиши!

YETTI-QOLIMDAN BIR SHINGIL

ЭРОНДА ҚАНДАЙ РАКЕТА УЧИРИЛДИ?

АҚШ мудофаа вазирлиги Эронда ўрта узоклик-даги масофага учувчи жанговор ракетаининг синов-дан ўтказилганини расман тасдиқлади. Пентагон раҳбари Роберт Гейтс бу хусусда оммавий ахборот воситаларига берган баёнотида Эронда учирилган ракета тахминан 2-2,5 минг километр узокликдаги нишонга аниқ зарба бериш қобилиятига эга экани-ни таъкидлади. Унинг айтишича, Эрон навбатдаги синовда ислоҳ қилинган эски русумдаги ракетани учирган бўлиши ҳам мумкин.

Ўз навбатида Эрон президенти Махмуд Ахмадинежад берган баёнотга кўра, 20 май куни мамлакатда янги ишлаб чиқилган қаттиқ ёқилғида ишловчи Sajil 2 ракетасти муваффақиятли тарзда синовдан ўтказилган. Бу ракетаининг Исроил ҳудудидаги етиб бориши алоҳида таъкидлаб ўтилган. Айрим кузатувчи-

лар эса Эрон телевидениеси орқали синов майдонидан тўғридан тўғри намойиш этилган тасвирларда янги ракета-ни эмас, эски русумдаги Shahab 3 ракета-сига ўхшаш куролни курганликларини айтишмоқда. Шундай қилиб, Эронда ай-нан қандай ракета учирилгани ҳозирча ноаниқлигича қол-моқда.

Шуни таъкидлаш жоизки, Эрон бу синовни АҚШ прези-денти Барак Обаманинг борию, Эрон ўз ядровий дастури мухокамасини тиклашдан бош тортувдек бўлса, унга нисба-тан санкциялар қўйиштирилиши ҳақидаги баёнотидан икки кун ўтибох амалга оширди.

МАХФИЙ ҲУЖЖАТЛАР ШОВ-ШУВГА САБАБ БЎЛДИ

Айни кунда Буюк Британияда махфий ҳужжатлар билан боғлиқ можабо катта шов-шув уйғотган. Гап шундаки, мамлакат мудофаа вазирлигига еткази-лиши керак бўлган 12 та қутига жойланган ўта мах-фий ҳужжатлар курьер хизмати томонидан темир безаклар тайёрлаш билан шуғулланувчи корхонага ташлаб кетилган.

Бу ҳужжатларда мудофаа вазирлиги тасарруфидоги хар-бий сувошти кемала-рининг чизмалари ва кема бошқарувига масъул ходимлар жой-лашган хоналар ало-ҳида кўрсатилган бўлиб, жорий этилган тартибга кўра ҳужжат-лар солинган қутилар устига "Очилмасин."

Ўта махфий" деган ёзув қайд этилмаган экан. Темир безаклар ишлаб чиқарувчи корхона бошлиғи Марк Чемберс бу гаройиб қутилардан бирини очиб кўрган, унда махфий ҳужжатлар бор-лигини англаган ва дарҳол курьер хизматига қўнғирок қилган. Улардан аниқ жавоб ололмагач, мудофаа вазирлигига сим қоққан Чемберсга бундай нозик масала юзасидан тайинли жавоб бериш масъулиятини ҳеч ким ўз зиммасига олишни хошламаган. Бу воқеа ҳақида интернет саҳифаларига хабар жойлаштироқчи бўлиб турган Чемберсга бирдан қўнғирок-лар ёғи бошлаган. Охир оқибатда махфий ҳужжатлар те-гишти идорага олиб кетилган. Лекин расмийлар бу воқеани бости-бости қилишга қанчалик уринишмасин, махфий ҳужжат-ларнинг "ғалати" "саҳвати"дан жамоатчилик хабар топди. Энди агар бу ҳужжатлар биронта жоусу ёки нопок ниятли киши қўлига тушиб қолганда нима бўлар эди, қолаверса, бундай ҳолатлар яна такрорланиши мумкинми, деган саволлар жамоатчилик ўртасида қизгин муҳокама этилмоқда.

▲ Интернет манбалари асосида тайёрланди.

Электр таъминоти яхшиланмоқда

"Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили" Дав-лат дастурига биноан мамлакатимиз ҳудудининг салкам 40 фоизини эгаллаган, аҳоли пунктлари тарқоқ жойлашган Қорақалпоғистон Республикаси-да электр энергияси таъминотини яхшилашга ало-ҳида эътибор қаратилганлиги айни мудоао бўлди.

Давлат дастурини амалга оширишга ғуфта ва аниқ режалар асосида изчил киришилди. Натияжада ҳозиргача 35 километр масофадаги электр тармоқлари капитал таъмирланди ва Беру-ний, Хўжайли, Қонлиқул ҳамда Қўнғирот туманларидаги бир неча овулларни электр энергияси билан таъминлаш яхшиланди.

— 144 километрлик электр тармоқлари капитал таъмир-ланади, — дейди "Қорақалпоқэлектротармоқлари" корхона-си бўлими бошлиғи Оллабой Нурмубетов. — Бундан ташқа-ри, овуллардаги 27 та трансформаторлар ишини ҳам ях-шилаш режалаштирилган. Айни пайтда бу юмушларни адо этиш учун махсус бригадалар астойдил меҳнат қилмоқда. Уларга зарур материалларни етказиб бериш, иш шароит-ларини яхшилаш кўнглидагидек олиб боришмоқда.

Абдурахмон ИСКАНДАРОВ

Қорақалпоғистон Республикаси

